

Visio Onderwijs

Deel 1
Schoolgids Grave 2023-2024

Visio

Inhoud

Voorwoord	3
1. Onze School	6
1.1 Algemene informatie	6
1.1.1 Directeur, schoolleider en coördinatoren	6
1.1.2 Locatie en gebouwen	6
1.1.3 Contactgegevens	6
1.1.4 Film Visio Onderwijs Grave	6
1.1.5 Afdelingen en groepssamenstelling	6
1.1.6 Aantal leerlingen per 1 oktober 2022 in Grave	6
1.1.7 Visio Onderwijs Grave in 2023 – 2024	7
1.2 Onze visie op onderwijs	7
1.3 Scholttijden, vakken en lesuren	8
1.3.1 So	8
1.3.2 So-mb	9
1.3.3 Vso-mb	11
1.3.4 Vso-arbeid/pro	12
1.3.5 Vso-vmbo	13
1.3.6 Vso-havo	15
1.3.7 Uitleg aangepaste vakken binnen cluster 1	16
1.4 Ons team	18
2. Praktische informatie van A tot Z	19
3. Kwaliteit van ons onderwijs	27
3.1 Verantwoording Leeropbrengsten	27
3.1.1 Opbrengsten so (doelgroep 1-7)	27
3.1.2 Opbrengsten vso-(e)mb (leerroute 1-4)	31
3.1.3 Opbrengsten vso-arbeid/pro	32
3.1.4 Opbrengsten vso-vmbo en havo	33
3.2 Verantwoording Sociale veiligheid Tevredenheid	36
3.3 Verantwoording in- en uitstroom	38
3.3.1 Instroom	38
3.3.2 Uitstroom uit so	39
3.3.3 Uitstroom uit so-mb	39
3.3.4 Uitstroom uit vso-arbeid (pro) en vso-mb	39
3.3.5 Uitstroom uit vso-vmbo en havo	40
3.3.6 Ambulant onderwijskundige begeleiding (aob)	40
3.4 Verantwoording Bestendinging	41
3.5 Analyse, interventies en ambities	41
4 Onderwijskundige ontwikkelingen in de school	43
5 Medezeggenschap	45
6 Bijzondere samenwerkingen	46

Voorwoord

Visio Onderwijs maakt deel uit van Koninklijke Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen. Leerlingen met een visuele beperking, al dan niet in combinatie met een andere beperking, kunnen bij ons terecht tijdens hun volledige onderwijsloopbaan. Wij bieden primair en voortgezet onderwijs aan op scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, evenals ambulante onderwijskundige begeleiding voor kinderen die onderwijs volgen op reguliere of speciale scholen voor basis-, voortgezet en vervolgonderwijs (mbo, hbo en wo).

Deze schoolgids geeft uitgebreide informatie over ons onderwijs op onze scholen voor kinderen en jongeren met een visuele en/of meervoudige beperking. De gids is vooral een naslagwerk. U kunt specifieke thema's makkelijk opzoeken via "ctrl F". Via de button rechts-onder ◀ kunt u snel de Inhoudsopgave raadplegen en naar het gewenste hoofdstuk/paragraaf gaan.

Naast dit voorwoord bestaat de complete schoolgids uit twee andere delen.

Deel 1 "De Visio-school" gaat specifiek over de school van uw kind en biedt o.a. praktische informatie en een verantwoording van (de resultaten van) het onderwijsaanbod.

Deel 2 "Onderwijs van Visio" gaat meer algemeen in op onze expertise en de organisatie en inhoud van de verschillende schoolsoorten (so, vso, (e)mb) en ambulante onderwijskundige begeleiding. U vindt de volledige schoolgids op www.visio.org/onderwijs.

Strategie Wendbaar

De kernactiviteiten van Visio zijn volgens het huidige strategieplan weergegeven in vier bouwstenen:

Bouwsteen 1. Wendbaar met onze cliënten en leerlingen

Onze cliënten en leerlingen merken dat onze diensten aansluiten op hun (veranderende) behoeften. We nemen hun vraag als uitgangspunt en werken goed met hen samen.

Bouwsteen 2. Wendbaar door onze medewerkers

In een wendbaar Visio geven medewerkers vorm en inhoud aan wendbaarheid in de relatie met de cliënt/leerling en met collega's. Medewerkers luisteren naar de behoeften van cliënten/leerlingen en naar elkaar. We werken met een ondernemend perspectief binnen duidelijke kaders. Vanuit onze expertise, kennis en persoonlijk leiderschap gaan we op zoek naar andere ideeën en betere oplossingen. Door te luisteren, te verbinden en te doen. We vergroten onze trots op Visio, waarin iedereen samenwerkt met passie voor de cliënt en leerling.

Bouwsteen 3. Wendbaar in de maatschappij

We vergroten het bereik van onze kennis en expertise door deze beschikbaar te maken voor iedereen in Nederland. Dit betekent dat iedereen met een visuele beperking of met iemand in zijn omgeving met een visuele beperking online vrije toegang heeft tot expertise en kennis. Ook vragen we aandacht voor en pakken een actieve rol in het oplossen van maatschappelijke obstakels voor slechtziende en blinde mensen. Zo bouwen we samen met relevante partijen en stakeholders aan een inclusieve samenleving.

Bouwsteen 4. Wendbaar als organisatie

Om een wendbare organisatie te zijn, uniformeren we leerling- en cliëntprocessen met ruimte voor maatwerk. We bouwen aan efficiënte ondersteunende processen zodat we kunnen inspelen op de veranderende vragen van cliënten en leerlingen. "De reis" van de cliënt/leerling is hierbij leidend. Visio is blijvend financieel gezond ingericht om de continuïteit op lange termijn te borgen.

Wendbaar Visio in relatie tot onderwijs

In het nieuwe schooljaar 2023-2024 starten we met de uitvoering van ons nieuwe instellingsplan (schoolplan). Dat plan is in samenspraak met leerlingen, ouders, medewerkers en andere betrokkenen tot stand gekomen en is afgeleid van de landelijke Visio-koers "Wendbaar". Er wordt gewerkt aan een wendbaar Visio door bij het realiseren van plannen, programma's en projecten tegelijkertijd in te zetten op gedrag, leiderschap en cultuur. Dit gebeurt aan de hand van een waardenkompas met de kernwaarden:

Visio Waardenkompas

De missie "Meedoen mogelijk maken" is "het ware noorden" in het kompas. Het kompas geeft richting om op de wendbare koers te blijven. De gezamenlijke waarden in gedrag en cultuur zijn de basis voor hoe we bij Visio werken, samen met cliënten/leerlingen, collega's en andere organisaties.

Voor Visio Onderwijs is de missie "Meedoen mogelijk maken" in het instellingsplan vertaald in het motto "perspectief voor ieder kind": Visio Onderwijs wil ieder kind met een visuele beperking, met al zijn mogelijkheden, beperkingen, talenten en bijzonderheden, zo goed mogelijk ondersteunen bij zijn voorbereiding op de toekomst.

Visio Onderwijs biedt leerlingen alle benodigde ondersteuning, hulp en tools, met het doel dat zij nu en als (jong) volwassene – passend bij hun mogelijkheden:

- zo zelfstandig, zelfredzaam en autonoom mogelijk door het leven gaan
- volwaardig participeren in een steeds veranderende maatschappij
- als wereldburger de wereld tegemoet treden.

Het onderwijs op de Visio-scholen sluit nadrukkelijk aan bij het onderwijs op reguliere scholen. Op aangepaste wijze hanteren wij dezelfde kerndoelen als in het regulier basis- en voortgezet onderwijs.

Voor leerlingen vanaf 12 jaar is er de mogelijkheid om praktijkonderwijs, vmbo of havo te volgen, gericht op uitstroom naar Arbeid of Vervolgonderwijs. Leerlingen met een (ernstige) meervoudige beperking kunnen deelnemen aan praktisch onderwijs, gericht op het ontwikkelen van vaardigheden voor uitstroom naar Dagbesteding, Arbeidsmarktgericht Beschut werk of Beschut werk Arbeid. Alle leerlingen kunnen een diploma of verklaring van deelname aan onderwijs verwerven.

Het onderwijs op onze scholen is maatwerk dat groepsgericht wordt ingevuld. We werken in kleine groepen, waarbij ruimte is voor het tempo en ontwikkelingsniveau van iedere leerling. We vinden het belangrijk dat kinderen met plezier naar school gaan en we investeren in maximale sociale veiligheid. Dit is een voorwaarde voor elke leerling om zich goed te ontwikkelen en goed te kunnen leren. We vinden het van groot belang alle leerlingen te stimuleren tot maximale zelfstandigheid en zelfontplooiing. We streven voor al onze leerlingen op de Visio-scholen en in de ambulante onderwijskundige begeleiding naar het mogelijk maken van volledige maatschappelijke integratie en participatie.

Ontwikkelingen binnen het onderwijs

■ Goed en Excellent onderwijs

Het is en blijft de ambitie van Visio Onderwijs om het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke begeleiding te bieden. In dat opzicht is onze missie geslaagd te noemen, in de afgelopen periode hebben maar liefst acht scholen het predicaat goed behaald en zes afdelingen tevens het predicaat excellent!

Helaas heeft de overheid de predicaten "Goed" en "Excellent" onlangs afgeschaft. Een bijzonder besluit in een periode waarin de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs juist toe is aan een stimulans voor beter onderwijs. Goed en excellent of niet; de scholen en diensten voor ambulante begeleiding van Visio zullen zich blijven inzetten voor het allerbeste onderwijs voor slechtziende en blinde leerlingen!

■ Eigentijds onderwijs en eigentijdse begeleiding

Visio Onderwijs wil eigentijds onderwijs en eigentijdse begeleiding bieden, met een optimale inzet van de nieuwste digitale en technologische mogelijkheden.

Dit doel vraagt om continue aandacht voor innovatie en expertiseontwikkeling. En om het continu vernieuwen van het onderwijs en de begeleiding, zodat nieuwe methoden, expertise en hulpmiddelen worden verankerd in ons aanbod en ons handelen. Visio Onderwijs is daar voortdurend mee bezig.

In 2021 is de start gemaakt met een bestedingsplan voor de komende tien jaar om ons onderwijs en onze begeleiding nog beter te maken op het gebied van kwaliteit, innovatie en expertise. De komende jaren wordt er veel geïnvesteerd in deze thema's. Om met name mensen vrij te spelen voor de doorontwikkeling en borging van innovatie en expertise heeft een succesvolle wervingscampagne geleid tot 35 nieuwe medewerkers.

■ **Kwaliteit**

Visio Onderwijs werkt voortdurend aan het verhogen van haar kwaliteit. Zo zetten wij de komende jaren in op het:

- optimaliseren van (de borging van) procedures. Ons kwaliteitssysteem wordt voor de borging van onze kwaliteit op centraal of lokaal niveau opnieuw "geladen" met kwaliteitskaarten en ambitiekaarten
- benutten van data om de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding verder te vergroten
- naar behoefte van leerlingen realiseren van een passend aanbod van Kind & Jeugd samen met andere domeinen
- fors investeren in het realiseren van een adequate, bij de individuele leerling passende transitie van school naar werk. Dat doen we onder meer door een kwartiermaker Arbeid aan te stellen en de leerlijn Kritische Succesfactoren (KSF) binnen de scholen en de aob uit te rollen
- vergroten van de toegankelijkheid van onderwijsleermiddelen aan de bron. Er vinden onder meer bewustwordingssessies plaats bij uitgevers van educatieve materialen en Visio Onderwijs is vertegenwoordigd in de Brailleautoriteit. Momenteel loopt een intensief lobbytraject om de toegankelijkheid verankerd te krijgen in de Nederlandse wetgeving
- continu blijven werken aan nieuwe innovaties en hulpmiddelen met nationale en internationale partners binnen Visio Onderwijs.

We verantwoorden ons graag over de kwaliteit van ons onderwijs aan u en externe partijen, omdat we geloven dat kritische feedback ons onderwijs nog beter kan maken. We hechten veel belang aan een goede relatie met de leerlingen en met u als ouder. Waar mogelijk werken we graag met u samen. We nodigen u en uw kind uit om uw verwachtingen met ons te delen en vorm te geven. Tips, opmerkingen en kritische noten zijn van harte welkom. Daarmee stelt u ons in staat om voor alle leerlingen binnen Visio Onderwijs, het beste onderwijs te realiseren en daarmee optimale kansen te creëren voor een goede toekomst. We wensen u en uw kind een goed schooljaar 2023-2024 toe.

Mede namens de Raad van Bestuur,

Directeur Onderwijs, Koninklijke Visio
Marcel Janssen

De schoolgids is vastgesteld door de Raad van Bestuur van Visio op 1 juni 2023.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad van Visio Onderwijs heeft ingestemd met de schoolgids op 21 juni 2023

Deel 1 Schoolgids Visio Onderwijs Grave 2023-2024

1. Onze School

1.1 Algemene informatie

1.1.1 Directeur, schoolleider en coördinatoren

Directeur: Marcel Janssen
Schoolleider: Jeanine Petronilia
Coördinatoren: Suzanne Sparidans (mb)
Rian Kleisterlee (so)
Lenny Melssen (vso)

1.1.2 Locatie en gebouwen

Het schoolgebouw is afgestemd op de mogelijkheden van onze leerlingen. Er zijn aanpassingen zoals het gebruik van heldere kleuren, duidelijke contrasten, goede verlichting, oriëntatiepunten en verwijzers. De lokalen zijn licht en ruim en de gangen breed en veilig. Ook het schoolplein, de gymzaal, het therapiezwembad en de therapieruimtes zijn voorzien van aanpassingen en specifieke apparatuur of toestellen. Er is een vak- en speellokaal, sensorische activeringsruimte, keuken, schooltuin en er zijn rustruimtes.

1.1.3 Contactgegevens

Bezoekadres: Visio Onderwijs Grave,
Jan van Cuijkdijk 1, 5361 HM Grave
Telefoon: 088 585 82 50
Email: onderwijsgrave@visio.org
Website: www.visio.org/onderwijs

1.1.4 Film Visio Onderwijs Grave

Bekijk de film via www.visio.org/onderwijs-grave.

1.1.5 Afdelingen en groepssamenstelling

Visio Onderwijs Grave biedt onderwijs aan leerlingen

met een visuele of meervoudige beperking en bestaat uit drie afdelingen:

So speciaal onderwijs. Voor normaal lerende leerlingen met een visuele beperking van groep 1 t/m 8.

So-mb speciaal onderwijs bij een meervoudige beperking. Voor leerlingen met een visuele, verstandelijke en mogelijk motorische beperking van 4 tot 12-14 jaar.

Vso voortgezet speciaal onderwijs. Voor normaal lerende leerlingen met een visuele beperking van 12 tot 20 jaar op de opleidingen Praktijkonderwijs, vmbo of havo.

Vso-mb voortgezet speciaal onderwijs bij een meervoudige beperking. Voor leerlingen met een visuele, verstandelijke en mogelijk motorische beperking van 12 tot 20 jaar.

Een uitgebreide toelichting op de afdelingen vindt u in [deel 2 van de schoolgids](#).

1.1.6 Aantal leerlingen per 1 oktober 2022 in Grave

Afdeling	Aantal leerlingen
So	29
So-mmb	6
Vso	49
Vso-mb	13
Totaal	97

Tussen 1/10/22 en 1/5/23 hebben we nog acht nieuwe leerlingen mogen verwelkomen.

Chinook landt op veldje voor de school.

1.1.7 Visio Onderwijs Grave in 2023 – 2024

Onder voorbehoud van (on)verwachte nieuwe instroom gaan we in 2023 - 2024 op school werken met 12 groepen:

		Doelgroep				
		1-2		2-3	3-4	5-7
S ₀	0 jaar	Zorggroep (W&D)		Peuterrevalidatie (R&A)		
	4 jaar	-	-		ontwikkelgroep	ontwikkelgroep
	6 jaar	-	-	so	so-mb	onderbouw
	9 jaar	-	-	so-mb	so-mb	middenbouw Praktijkgroep bovenbouw
V _{so}	12 jaar	-	-	vso-mb	vso-mb vso-arbeid	brugklas vso-2 vso-arbeid
	15 jaar	-	-	vso-mb	vso-mb vso-arbeid	vmbo-3,4,5 havo-4 vso-arbeid
	18 jaar	-	-	vso-mb	vso-mb vso-arbeid	havo-4/5 vso-arbeid
	20 jaar	Belevingsgerichte of taakgerichte dagbesteding		Taakgerichte of arbeids- matige dagbesteding	Beschut werk	Arbeid of vervolgonderwijs

1.2 Onze visie op onderwijs

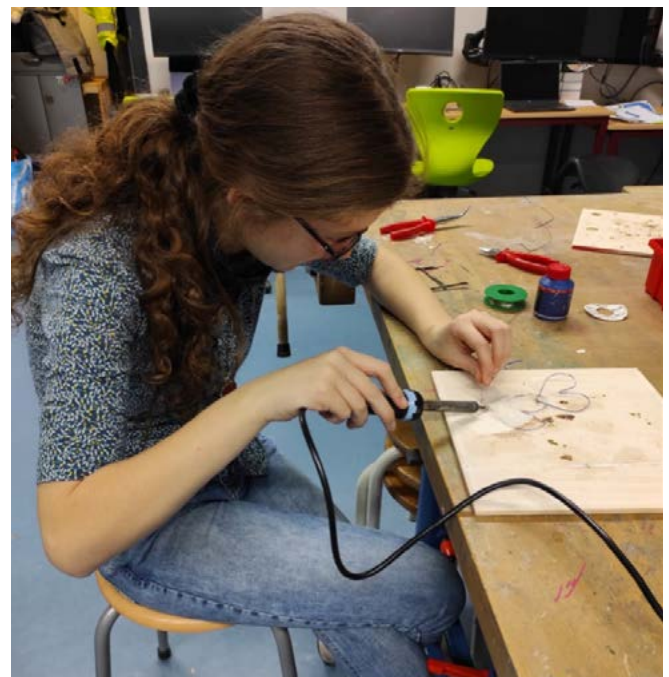
Het motto van Visio Onderwijs is "Perspectief voor ieder kind". Meedoen mogelijk maken vanuit optimaal onderwijs en optimale begeleiding voor leerlingen met een visuele beperking in een passende leeromgeving en passend bij hun mogelijkheden is daarbij het uitgangspunt.

Het doel van (v)so-onderwijs is om de leerlingen toe te rusten voor het vervolgonderwijs.

Het doel van het vso-mb-onderwijs is om de leerlingen toe te rusten voor:

- werk of dagbesteding waar de werknemer voldoening uit haalt en zijn talenten in kan blijven ontwikkelen
- woonsituaties waarin de bewoner zich zo zelfstandig mogelijk met dagelijkse handelingen redt, zich veilig voelt en zich aan leefregels houdt
- woonsituaties waarin de volwassene activiteiten kiest en uitvoert waar hij van ontspant en geniet
- woonsituaties waarin de volwassene in een sociaal netwerk functioneert, kennis heeft van de wereld om zich heen, zich geaccepteerd voelt in de maatschappij en sociaal vaardig de wereld tegemoet treedt.

[Zie deel 2](#) voor een meer uitgebreide toelichting op ons motto, ambitie en visie op Onderwijs.

Leerling leert solderen.

1.3 Schooltijden, vakken en lesuren

1.3.1 So

School- en pauzetijden

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Elke ochtend is er een kleine pauze van 10.15 – 10.30 uur. Om 12.15 uur wordt er gegeten, behalve op woensdag. Bij klassen die eerder starten met eten, worden lesdoelen rond praktische redzaamheid aan dit eetmoment gekoppeld. De middagpauze is van 12.15 – 13.00 uur.

Vakken en Lesuren so

Vakgebied	Ontwikkelgroep	Onderbouw	Middenbouw	Bovenbouw	Praktijkgroep
Technisch lezen	1,5	4	3	11	4
Spelling		1,5	2,5	2	2
Nieuwsbegrip/begrijpend lezen		1,25	1	0,5	1
Taal/communicatie	2,5	1,5	2,5	2,5	1,5
Fijne motoriek, schrijven, typen		1,25	0,5	0,5	0,5
Thematisch werken	3,75				
Rekenen	2,5	4	4	4,25	3,75
Podium-Plus: ksf, sociale vaardigheden, seksuele vorming, kunstonderwijs	2	1,5	2	2	1,5
Wereldoriëntatie	Zie thematisch werken	1	2	2,5	2,5
Muziek	1	0,75	0,75	0,75	0,75
Bewegingsonderwijs	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Spel en buitenspel	3,75	2	1	1,75	1
Handvaardigheid/tekenen	1	0,75	0,75	1	1
Tactiele/visuele training	0,5	0,5	0,75	1	0,5
Redzaamheid (eten/drinken)	5,5	3,5	2,75	2	2
Engels				1	
Verkeer en mobiliteit	individueel	individueel	individueel	individueel	individueel
ICT/digitale geletterdheid		0,5	0,5	1,5	0,5
Koken					1,5
Ochtendpauze (alleen so)	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Totaal	26,75	26,75	26,75	26,75	26,75

1.3.2 So-mb

Schooltijden

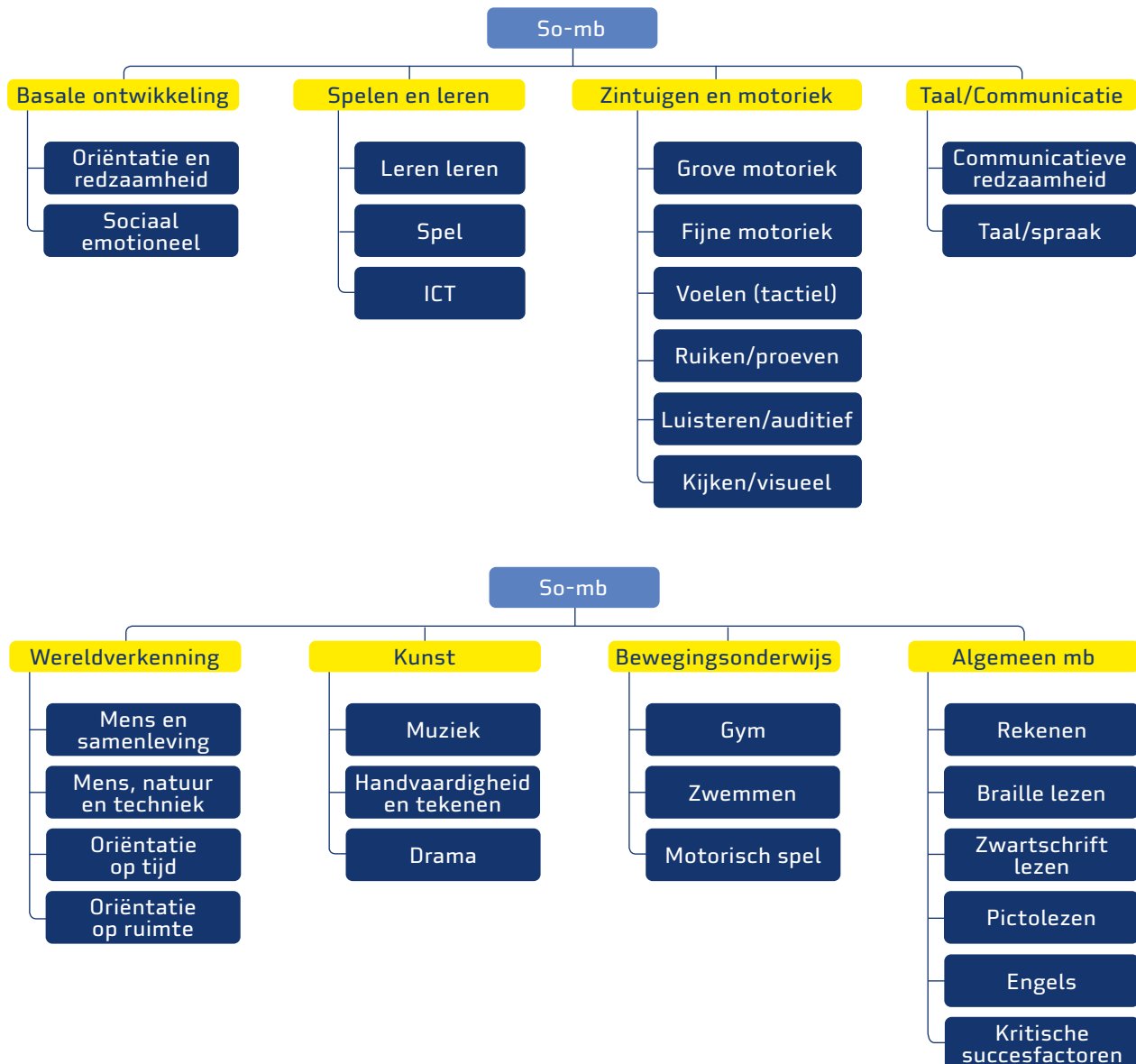

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Elke ochtend is er een kleine pauze van 10.15 – 10.30 uur. Om 12.15 uur wordt er gegeten. Bij klassen die eerder starten met eten, worden lesdoelen rond praktische redzaamheid aan dit eetmoment gekoppeld. De middagpauze is van 12.15 – 13.00 uur.

Vakken so-mb

In de mb-afdeling worden de doelen van het CED als leidraad gebruikt om de lessen te plannen. Waar mogelijk wordt er in groepjes instructie gegeven maar het is ook mogelijk dat een leerling een individueel programma heeft en alleen met de groepsactiviteiten (kringgesprek, muziek-/gymles) meedoet. Lesmethodes zijn zelden zonder aanpassingen bruikbaar voor de leerlingen. De leraar zal altijd concreet materiaal gebruiken om de lessen te verduidelijken. De groepen werken vooral themagericht.

De ontwikkelgroep is een gemixte groep van kleuters met normaal lerende, moeilijk lerende en zeer moeilijk lerende kleuters. Er zijn veel gezamenlijke activiteiten waarbij de leerlingen leren luisteren naar elkaar, samen een spel te spelen, samen muziek maken of een groepswerk knutselen, maar er zijn ook individuele doelen per leerling. Er wordt gewerkt aan het voorbereidend rekenen, voorbereidend lezen, taal en voorbereidend schrijven.

In het so-mb wordt iedere dag aandacht besteed aan lezen, rekenen en taal. De verwerking en het niveau waarop de leerling bezig is met deze vakken is afhankelijk van de mogelijkheden van de leerling. In het

leesonderwijs vinden we het niet alleen van belang dat de leerling, indien mogelijk, technisch goed leest maar ook dat de leerling begrijpt wat hij of zij leest. Per leerling worden er doelen gesteld per vak, zowel in een groepsplan als in een individueel plan.

De vakken muziek, oriëntatie/mobiliteit, handvaardigheid en bewegingsonderwijs worden gegeven door vakdocenten.

Betekenisvol onderwijs vinden wij erg belangrijk; daarom wordt er veel aandacht besteed aan praktische vaardigheden zoals klokkijken, geld rekenen, wegen en meten. Gedurende de gehele dag is er veel aandacht voor het oefenen van zelfstandigheid en zelfredzaamheid; van het omkleden voor de gymles, het dichtmaken van je rits tot het leren een boterham smeren. De groepen gaan regelmatig op excursie of ze maken een uitstap naar aanleiding van het thema. Ook halen we de omgeving naar binnen, door bijvoorbeeld beroepsbeoefenaars uit te nodigen. Tot slot maakt de so-mb ook gebruik van de keuken, alvorens we boodschappen met de leerlingen doen. Tijdens de kooklessen is er aandacht voor de ingrediënten (geur, smaak) en diverse snij- en kooktechnieken. Taal- en reken-doelen worden hierbij continu ingezet.

Sociaal-emotionele ontwikkeling is een belangrijk onderdeel van onze lessen: overleggen, samenspel, begeleid spel, kiezen en om hulp durven vragen zijn hier voorbeelden van.

Leerlingen maken een constructie.

1.3.3 Vso-mb

Schooltijden

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Middagpauze: 12.30 uur – 13.00 uur

Vakken en fasen vso-mb

Vak	Oriëntatiefase	Specialisatiefase	Transitiefase
Nederlands	2	1,5	1,5
Lezen	2	1	1
(Redzaamheids)rekenen	1,5	1	1
Wonen (huishouden, zelfzorg, koken/boodschappen doen)	2	4	2
Mens en maatschappij/ domein samenleven	2	2	2
Engels	-	-	-
Podium-Plus	2	2	4
Profiel muziek (muziek maken, muziek luisteren, muziek beleven)	1	1	1
Profiel sport en spel (bewegingsonderwijs, buitenspel, gezelschapsspel)	2	2	2
Profiel kunstzinnige vorming (drama, presenteren, handvaardigheid en tekenen)	2	2	2
Profiel groen (tuin, kas, dierenverzorging)	2	3	-
Profiel zorg en Welzijn (huishouden, verzorging, textiel)	1	3	-
Profiel techniek (ambacht, industrieel, onderhoud)	2	of	-
Profiel horeca koken, catering, brood en banket)	2	of	-
Profiel dienstverlening (receptie, ICT, administratie, winkel)	2	of	-
Profiel stage/portfolio	1	4	10
Totaal per week	26,5	26,5	26,5

1.3.4 Vso arbeid/pro

Schooltijden

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Middagpauze: 12.15 uur – 12.45 uur

Vakken en lesuren Praktijkonderwijs (pro)

1 lesuur duurt 45 minuten

Vak	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5
Wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik!					
Podium Plus	2	2	2	2	2
Mentorles/leren leren	1	1	1	1	1
LOB					
LOB	1	1	1	1	1
Arbeidsvaardigheden	1	1	1	1	1
Stage					
Stage	0	4	8	16	24
Praktische vaardigheden					
Keuken	3	3	3	3	3
Techniek	2	2	2	2	2
Dienstverlening	2	2	2	2	2
Groen	2	2	2	2	2
Burgerschap (wonen - werken - vrije tijd)					
ICT	1	1	1	1	1
Muziek (vanaf leerjaar 3 keuzevak)	1	1	1	1	1
Bewegingsonderwijs	2	2	2	2	2
Zwemmen	1	1	1	1	1
M&M	2	2	2	2	2
Natuur/Biologie	1	1	1	1	1
Burgerschap	2	2	2	2	2
Kernvakken					
Nederlands	3	3	3	3	3
Engels	2	2	2	2	2
Wiskunde/rekenen	3	3	3	3	3
Totaal	32	32	32	32	32

Vanaf leerjaar 3 gaan de leerlingen op stage en zullen zij niet meer alle lessen volgen zoals op het rooster vermeld staat. We streven in jaar 3, 4 en 5 naar minimaal één gezamenlijke schooldag per week.

1.3.5 Vso-vmbo

Schooltijden

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Middagpauze: 12.15 uur – 12.45 uur

Lestijden:

0 mentorles	08.45 – 09.00
1	09.00 – 09.45
2	09.45 – 10.30
pauze	10.30 – 10.45
3	10.45 – 11.30
4	11.30 – 12.15
pauze	12.15 – 12.45
5	12.45 – 13.30
6	13.30 – 14.15
7	14.15 – 15.00
8 mentorles	15.00 – 15.15

Vakken en lesuren vmbo-bb/kb

De geel gearceerde uren zijn uren van keuzevakken. De leerling kiest in de bovenbouw twee keuzevakken. Eén lesuur duurt 45 minuten.

Vakken en lesuren vmbo-bb/kb

Vak	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4
Nederlands	4	4	4	4
Engels	3	3	3	3
Frans				
Duits		2	3	3
Wiskunde/rekenen	4	4	3	3
NASK		2	3	3
Biologie	2	2	3	3
Geschiedenis	2	1		
Aardrijkskunde	1	1		
Economie		1	3	3
Maatschappijleer			2	
Levensbeschouwing				2
ICT	2	1	1	1
Muziek	2	1		
Techniek	2	2		
Bewegingsonderwijs	3	3	2	2
Zorg & Welzijn/D&P	2	1		
Podium-Plus	2	2	2	2
Handvaardigheid	1			
LOB	1	1	1	1
Mentorles/leren leren	1	1		
D&P (dienstverlening en productie)			11	10
Marge-uur				1
Stage				1
Totaal	32	32	32	32

Voor méér informatie over de profielkeuze in het vmbo verwijzen we naar deel 2.

Vakken en lesuren vmbo-tl

De geel gearceerde uren zijn uren van keuzevakken. De leerling kiest in de bovenbouw het aantal keuzevakken dat past bij het gekozen profiel. Eén lesuur duurt 45 minuten.

Vak	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4
Nederlands	4	3	4	4
Engels	3	3	3	4
Spaans	1	2	4	4
Duits	1	2	4	4
Wiskunde/rekenen	4	3	4	4
NASK1		2	4	4
NASK2			4	4
Biologie	2	2	4	4
Geschiedenis	2	1	4	4
Aardrijkskunde	1	1	4	4
Economie		2	4	4
Maatschappijleer			2	2
Levensbeschouwing				2
ICT	2	1	1	
Muziek	2	1	4	4
Techniek	2	2		
Bewegingsonderwijs	3	3	2	2
Handvaardigheid	1			
Podium-Plus	2	2	2	2
Handvaardigheid	1			
LOB	1	1	1	1
Mentorles/leren leren	1	1	1	
Profielwerkstuk				1
Totaal	32	32	32	32

1.3.6 Vso-havo

Schooltijden

Maandag:	8.45 uur – 15.15 uur
Dinsdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Woensdag:	8.45 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.45 uur – 15.15 uur
Vrijdag:	8.45 uur – 15.15 uur

Middagpauze: 12.15 uur – 12.45 uur

Lestijden:

0 mentorles	08.45 – 09.00
1	09.00 – 09.45
2	09.45 – 10.30
pauze	10.30 – 10.45
3	10.45 – 11.30
4	11.30 – 12.15
pauze	12.15 – 12.45
5	12.45 – 13.30
6	13.30 – 14.15
7	14.15 – 5.00
8 mentorles	15.00 – 15.15

Vakken en lesuren havo

De geel gearceerde uren zijn uren van keuzevakken. De leerling kiest in de bovenbouw het aantal keuzevakken dat past bij het gekozen profiel. Eén lesuur duurt 45 minuten.

Vak	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5
Nederlands	4	3	3	4	4
Engels	3	3	3	3	3
Spaans	1	2	2	3	3
Duits	1	2	2	3	3
Wiskunde/rekenen	4	3	3		
Wiskunde A				4	4
Wiskunde B				4	4
Nask 1		2			
Nask 2			2		
Biologie	2	2	2	3	3
Geschiedenis	2	1	2	3	3
Aardrijkskunde	1	1	2	3	3
Economie		2	2	3	3
Maatschappijleer				2	
Bedrijfseconomie				3	3
MAW				3	3
Rekenen (alleen bij profiel CM)				1	1
ICT	2	1	1		
Levensbeschouwing					2
Filosofie				3	3
Podium-Plus (ckv en ksf)	2	2	2	2	2
Muziek	2	1	1 of	3	3
Beeldend			1	3	3
Techniek	2	2			
Handvaardigheid	1				
Bewegingsonderwijs	3	3	3	2	2
Mentorles/leren leren	1	1	1	1	
LOB	1	1	1	1	1
Profielwerkstuk					1
Marge-uur (alleen bij profiel CM)				1	1
Totaal	32	32	32	32	32

1.3.7 Uitleg aangepaste vakken binnen cluster 1

Veel vakken zijn speciaal aangepast voor blinde en slechtziende leerlingen. Per leergebied is er een onderwijsplan waarin gedetailleerd staat beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan het onderwijs. Niet alle vakken zijn voor alle doelgroepen van toepassing en onderstaande is ook niet uitputtend.

Technisch lezen so-(mb)

Gezien de visuele problematiek wordt binnen ons onderwijs verhoudingsgewijs meer tijd en instructie besteed aan het technische leesproces. Het aanvankelijk leesproces heeft meer tijd nodig. Onze leerlingen hebben recht op een tijdsverlenging van 50-100 %. Ons doel is echter dat alle leerlingen een redelijk leestempo behalen. Dit betekent dat er in alle groepen lestijd is ingeroosterd voor technisch lezen. Ook in de hogere groepen wordt nog speciale leesbegeleiding gegeven afhankelijk van de score op de DMT/ AVI. Brailleleerlingen krijgen ook instructie in het aanvankelijk lezen. Tweemaal per jaar worden er doelen opgesteld voor het toepassen van de juiste brailleleesteknik bij alle braillelezers van het so om een optimaal leestempo te stimuleren.

Mondelinge taal so-(mb)

Er wordt in alle groepen gedurende de dag veel aandacht besteed aan mondelinge taal en het uitbreiden van de woordenschat omdat begripvorming en daarmee conceptvorming niet vanzelfsprekend is voor onze leerlingen en wel een onmisbare vaardigheid is voor het latere leren.

Fijne motoriek schrijven/typen so-(mb)

In de ontwikkelgroep en de onderbouw wordt veel tijd besteed aan de ontwikkeling van de fijne motoriek en daarbij aan de schrijfvoorwaarden. Onze leerlingen hebben gezien hun visuele beperking een latere ontwikkeling van de lateralisatie. Dat gaat onder meer over de voorkeurshand. De lateralisatie is van groot belang voor het welslagen van het schrijf- en leesproces. Vanaf de onderbouw leren alle kinderen schrijven met pen of op de Perkins. Vanaf groep 5 wordt ook het 10-vingerig typen geoefend en gebruikt.

Thematisch werken met kleuters so-(mb)

Om het leren betekenisvoller te maken is in de ontwikkelgroep en so-mb het lesaanbod geïntegreerd in thema's die ongeveer 6-8 weken duren. In de "werkles" wordt gewerkt aan groeps- en individuele doelen met diverse ontwikkelingsmaterialen. Aan bod komen dan: voorbereidend rekenen en lezen, woordenschat en taalactiviteiten, voorbereidend schrijven, handvaardigheid, tactiele en visuele training. Ook wordt er aandacht besteed aan het bouwen met constructiemateriaal, omdat onze leerlingen door de visuele beperking meer moeite hebben met ruimtelijke opdrachten.

Rekenen so-(mb)

We besteden verhoudingsgewijs meer tijd aan het handelend rekenen en minder aan schriftelijke verwerking. Er worden in de hele school specifieke tastbare rekenmaterialen uit onder meer de rekenkist gebruikt. Brailleleerlingen oefenen met tastbare rekentekeningen ook tijdens het lesuur tactiel. Ook de slechtziende leerlingen werken eerst handelend voordat ze overgaan op schriftelijk werk.

Leren leren

Elke week is er aandacht voor de opbouw in het zelfstandig werken.

Maatschappelijke competenties

Het onderwijs is gericht op het verwerven van een volwaardige plaats in maatschappij. Wij willen de leerlingen leren samenwerken en samenleven in de West-Europese samenleving met haar waarden en normen. In de lessen "sociaal-emotionele vaardigheden" en tijdens lessen "wereldoriëntatie" wordt dan ook aandacht besteed aan "burgerschap".

De leerlingen oriënteren zich – op hun eigen niveau – op hoe mensen met elkaar omgaan, op hoe mensen problemen oplossen en op hoe mensen zin en betekenis geven aan hun bestaan. Het gaat over de deelgebieden democratie, participatie en identiteit.

Het pedagogisch klimaat dat we hierbij scheppen ondersteunt dit: een klimaat waarin gelijkwaardigheid, acceptatie en respect voor elkaar centraal staan.

Mobiliteit

Mobiliteit als onderwijsvoorwaardelijk doel wordt individueel aangeleerd.

Sociaal-emotionele competenties

Elk schooljaar starten we met "de gouden weken" om de groepsvorming te bevorderen. De leerlingen werken regelmatig samen en we bevorderen het elkaar helpen. Wekelijks is er aandacht voor het omgaan met de eigen beperkingen. Er wordt gewerkt aan de doelen uit de kritische succesfactoren die zijn opgesteld voor onze doelgroep.

Topografie so

Er wordt gewerkt met visueel en tactiel aangepaste topo-kaarten vanaf groep 6. In de jaren voor groep 6 wordt stapsgewijs gewerkt aan de opbouw van ruimtelijke oriëntatie op het platte vlak. Brailleleerlingen werken met de methode "An & Jan" en "Waar ben ik".

Tactiele en visuele training

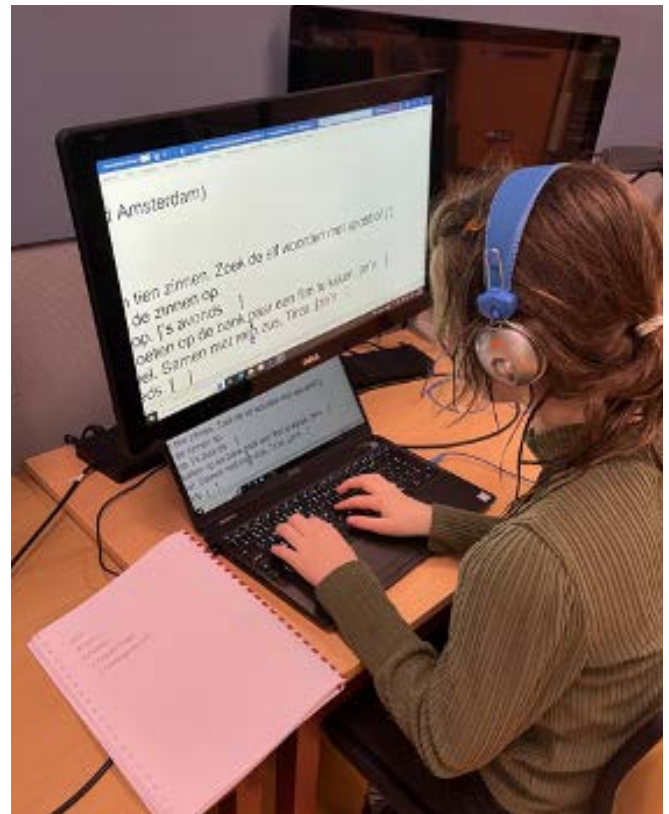
Brailleleerlingen hebben lessen "tactiel" waarbij onder meer gewerkt wordt aan de doelen op basis van de afname van Tactiel Profiel. Ook het leren omgaan met tastbare tekeningen wordt hier geoefend. De andere leerlingen hebben lessen met visuele doelen. Ook werken zij regelmatig aan individuele doelen voor kijktraining.

Praktische redzaamheid

Zelfredzaamheid en zelfstandigheid zien wij als belangrijke doelen in ons onderwijs. De leerlingen leren hun dagelijkse activiteiten en behoeften zoveel mogelijk zelfstandig realiseren volgens een groepsplan: zelf omkleden, eten en drinken, tafeldekken, afwassen, opruimen en schoonmaken.

ICT

Kleuters leren wij omgaan met de iPad en werken met de Bee Bots. Er zijn lessen "leren programmeren". Alle leerlingen vanaf groep 3 maken kennis met de computer en vanaf groep 6 wordt gewerkt aan ICT-doelen waaronder het werken met sneltoetsen. Kinderen die AVI 5/E4 beheersen krijgen in een klein groepje wekelijks typtes. Hierbij hoort ook wekelijks typhuiswerk, de typmethode van EduVip kan ook thuis gebruikt worden. Alle leerlingen werken met een leerlingaccount waarbij hun individuele instellingen zoals lettergrootte, contrast, spraakondersteuning en dergelijke zijn

ICT-hulpmiddelen.

verwerkt. Brailleleerlingen krijgen ICT-les met behulp van een leesregel en leren werken met alle sneltoetsen in plaats van de muis.

Sinds mei 2023 mogen wij ons Microsoft Showcase School noemen. Dat betekent dat wij een heldere visie hebben op ICT en leren. We maken didactische keuzes waarbij ICT vaak een plek heeft. Ook begeleiden wij alle medewerkers in het versterken en toepassen van ICT-vaardigheden en het delen van kennis met elkaar.

Microsoft Showcase School.

Eigen doelen so-(mb)

Afhankelijk van het uitstroomperspectief van de leerling wordt tijd voor individuele doelen ingeroosterd.

Schooladvies in groep 7/8 so

Met ingang van schooljaar 2023-2024 verandert er wat: de eindtoets heet voortaan doorstroomtoets (Visio gebruikt de CITO-toets) en er komt één week waarin leerlingen zich kunnen aanmelden voor de middelbare school. Er komt één aanmeldweek. Daarom veranderen de stappen van het schooladvies en de toets:

- scholen melden zich tussen 1 oktober en 15 november aan voor een doorstroomtoets
- leerlingen ontvangen tussen 10 en 31 januari hun voorlopig schooladvies
- leerlingen maken in de eerste 2 weken van februari de doorstroomtoets
- uiterlijk 15 maart ontvangen de scholen de uitslag van de doorstroomtoets
- leerlingen en ouders ontvangen uiterlijk 24 maart van hun school het definitieve schooladvies
- tussen 25 maart en 31 maart melden alle leerlingen zich tegelijk, met hun definitieve advies, aan op de middelbare school. De centrale aanmeldweek geldt niet voor aanmeldingen voor het vso.

Het schooladvies komt als vanouds tot stand op grond van de vorderingen van leerlingen. Als de leerling een hoger toetsadvies krijgt dan het voorlopig schooladvies, dan geeft de school een hoger definitief schooladvies. Alleen als het in het belang van de leerling is, kan de school besluiten het advies niet te verhogen.

1.4 Ons team

Binnen de school zijn diverse functies werkzaam:

- directeur
- schoolleider
- coördinator
- gedragswetenschapper
- didactisch onderzoeker
- leraar
- leraarondersteuner
- onderwijsassistent
- vakleraar
- therapeut en trainer
- decaan
- stagecoördinator en -begeleider
- secretaresse
- pedagogisch Conciërge
- stagiair
- vrijwilliger.

Lees meer nadere toelichting in [deel 2 van de schoolgids](#).

2. Praktische informatie van A tot Z

Aandachtsfunctionaris Sociale Veiligheid

Suzanne Sparidans is onze aandachtsfunctionaris sociale veiligheid. Zij is tevens anti-pestcoördinator en vertegenwoordigt de school in de landelijke bijeenkomsten sociale veiligheid van Visio Onderwijs. Daarnaast is er binnen de school een werkgroep sociale veiligheid. We bespreken eenmaal per jaar het veiligheidsbeleid met de leerlingenraad en minimaal één keer per jaar met de medewerkers. Yura van de Laar is de vertrouwenspersoon op onze school.

Activiteiten en vrijwillige ouderbijdrage

We besteden aandacht aan feesten en feestdagen zoals Sinterklaas, Kerst en het Suikerfeest. Ook hebben we soms een projectweek. Vanaf schooljaar 2022-2023 is de vrijwillige ouderbijdrage op onze school afgeschaft. De school financiert deze bijdrage. Wij gaan daarbij uit van 35 euro voor ieder kind. Mede uit deze bijdrage worden uitgaven bekostigd die de leerlingen ten goede komen, zoals traktaties op sportdagen en feestdagen.

Bijdrage schoolreis, schoolkamp, werkweek en/of buitenlandse reis

Voor de leerlingen organiseren we een schoolkamp, schoolreisje of activiteitenweek; dit is afhankelijk van de leeftijd en mogelijkheden van de leerlingen. Het is een waardevolle activiteit voor de leerlingen, maar de kosten in geld en menskracht drukken zwaar op onze begroting. Met instemming van de medezeggenschapsraad vragen wij een eigen bijdrage aan de ouders van wie de kinderen meegaan op een schoolreis. De eigen bijdrage voor het so en mb is 50 euro bij een schoolkamp met een overnachting, 75 euro bij twee overnachtingen en 100 euro bij drie overnachtingen en 25 euro voor een eendaagse schoolreis. Deze bedragen zijn overeenkomstig landelijk beleid. De eigen bijdrage voor de binnenlandse werkweek van het vso is 150 euro (4 overnachtingen). De eigen bijdrage voor de buitenlandse reis, één keer aan het einde van de schoolloopbaan van de vso-leerlingen, bedraagt 300 euro. De bijdrage kan middels een spaarsysteem plaatsvinden. Leerlingen die op kamp of werkweek gaan, gaan niet op schoolreis. Vanuit de groep van uw kind hoort u hoe deze bedragen geïnd worden. In enkele groepen wordt er middels wekelijks sparen toegewerkt naar het totaalbedrag). Als er omstandigheden zijn waardoor u deze kosten niet kunt betalen, verzoeken wij u contact op te nemen met de schoolleider. Samen met u zoeken wij naar een oplossing.

Financiële regelingen

Gemeente

De gemeente waar de leerling ingeschreven staat, is verantwoordelijk voor het leerlingvervoer. Taxivervoer kunnen ouders bij de gemeente aanvragen. Als een leerling verzorging, verpleging of individuele begeleiding nodig heeft tijdens schooltijd, financiert de gemeente dit in eerste instantie vanuit de jeugdwet (tot 18 jaar) of WMO (vanaf 18 jaar). Hiervoor geeft de gemeente tijdelijke indicaties af die de ouders met documenten vanuit school kunnen aanvragen. De gemeente betaalt Visio bijvoorbeeld voor een zorgmedewerker in de klas. Dit doen ze rechtstreeks vanuit Zorg in Natura (ZIN) of via ouders via een Persoonsgebonden Budget (PGB). Meestal dekt ZIN de kosten het beste. De adviseur zorgbemiddeling vanuit Visio sluit met de gemeentes contracten. Uw aanvraag loopt meestal via het WIJ-team of Centrum Jeugd en Gezin.

Zorgkantoor

Wanneer iemand een ernstige verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap heeft én de rest van zijn leven 24 uur per dag zorg of toezicht nodig heeft, kan een WLZ-indicatie aangevraagd worden. Een eenmaal afgegeven indicatie is levenslang geldig. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt een aanvraag en kiest een zorgprofiel (ZG-visueel is voor Visio het handigst). Met een WLZ hoeft een leerling niet meer via de gemeente tijdelijke contracten af te sluiten. Het zorgkantoor financiert 24-uurszorg op basis van wat er nodig is. Hier kan een zorgmedewerker op school uit bekostigd worden met weer de keuze voor ZIN of PGB. Ook kan hiermee een logeerplaats, woongroep, vakantieopvang en dagbesteding vergoed worden. Wanneer een leerling intern bij Visio woont, valt de bekostiging van behandeling (fysiotherapie, logopedie) en onderzoeken ook hieronder. Vanaf 18 jaar geldt een eigen bijdrage. Lees meer op www.ciz.nl.

Zorgverzekering

Voor onderzoeken en behandelingen van thuiswonende leerlingen moet een beroep gedaan worden op de zorgverzekering, behalve als de leerling een ZG-vis-indicatie heeft; dan wordt behandeling bekostigd vanuit de WLZ. Denk daarbij aan logopedische, fysiotherapeutische, visuele, psychologische en ICT-onderzoeken, -behandelingen en/of -trainingen. Voordat een onderzoek of behandeling start, zal Visio dit met u bespreken.

UWV

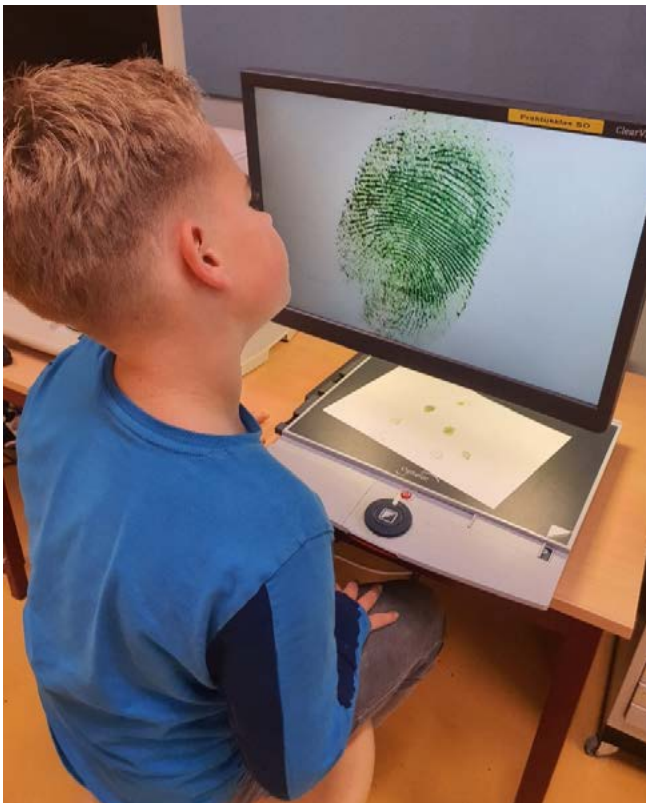
Aanvragen van vergoedingen voor hulpmiddelen voor mensen met een visuele beperking kunnen bij UWV alléén digitaal worden ingediend via www.uwv.nl/particulieren. Uw kind moet beschikken over een geldig DigiD. U kunt deze aanvragen via www.digid.nl.

18+

Is uw kind 17 jaar, dan ontvangt u van ons een brief met zaken die u mogelijk moet regelen. Denk daarbij aan een beoordeling van het arbeidsvermogen door het UWV met mogelijke Wajong-aanvraag of banenafspraken, bijstandsmogelijkheden, tegemoetkoming scholieren, eigen risico zorgverzekering, eigen bijdrage WLZ, mentorschap, curatele en bewind. We proberen als school op de hoogte te blijven van alle huidige mogelijkheden en verplichtingen en u daarbij zo goed mogelijk te adviseren via deze brief. Heeft u een kind van 17 jaar of ouder en deze brief nog niet ontvangen, vraag er dan naar bij de mentor van de klas. Meer informatie is ook te vinden op www.rechtspraak.nl en www.regelhulp.nl. Daarnaast is 18+-informatie ook te vinden op EduVip.

Tegemoetkoming Scholieren

Jongeren vanaf 18 jaar die voltijds op het Voortgezet Onderwijs zitten, kunnen in aanmerking komen voor de regeling Tegemoetkoming Scholieren.

Deze tegemoetkoming is een gift en gaat in vanaf het kwartaal na de 18e verjaardag. Ouders krijgen dan geen kinderbijslag meer. Aanvragen via het formulier Aanvraag tegemoetkoming scholieren: [Aanvragen tegemoetkoming scholieren \(202Kb, pdf\)](#), het liefst vóór het einde van het schooljaar (31 juli). Er wordt een basistoelage toegekend en afhankelijk van het inkomen van ouders soms ook nog een aanvullende toelage. Indien de jongere op kamers woont, is de toelage hoger dan wanneer bij ouders gewoond wordt. Gebruik de rekenhulp om te zien hoeveel toelage mogelijk is. Voor meer informatie over deze regeling wordt u verwezen naar DUO.

De adviseurs zorgbemiddeling van Visio kunnen u ondersteunen bij het aanvragen van de juiste financiering. Wilt u naar een onafhankelijke cliëntondersteuner? Kijk dan op www.mee.nl of neem contact op met uw zorgkantoor. Wie overweegt een PGB aan te vragen kan ook contact opnemen met Per Saldo: T 0900 742 48 57/ www.pgb.nl.

Foto's en video's

In het kader van festiviteiten worden foto's genomen van de leerlingen. Tevens worden er video-opnames gemaakt voor verschillende doeleinden. Dat kan zijn om het gedrag of de vaardigheden van de leerling in beeld te brengen. Het kan ook zijn om het pedagogisch handelen van de medewerkers in beeld te brengen. De foto's en videobeelden zijn in principe bedoeld voor intern gebruik. Extern kunnen de foto's en videobeelden gebruikt worden voor voorlichting in de schoolgids, op de website en in andersoortige informatiemiddelen. Er wordt vooraf (aan het begin van het schooljaar) middels een toestemmingsverklaring aan de ouders gevraagd om toestemming voor het maken en het gebruik van beeldmateriaal te verlenen. Aan ouders wordt dringend gevraagd niet zo maar foto's waarop andere leerlingen of medewerkers van de school dan hun eigen kind staan op sociale media te plaatsen. De ouders van de andere leerling(en) en onze medewerkers stellen dit mogelijk niet op prijs.

Gym- en zwemkleding

Een deel van de leerlingen zwemt onder begeleiding van een vakleraar. U dient voor uw kind voor zwemkleding en een handdoek te zorgen. Voor de gymlessen verwachten wij dat u sportkleding, gym schoenen en een handdoek meegeeft (so-groepen), sportkleding en gym schoenen meegeeft (vso-mb groepen).

Hoofdluis

Hoofdluis is een vervelend probleem, zowel voor de thuissituatie als op school. Indien u bij uw kind hoofdluis constateert wordt u verzocht direct contact op te nemen met de leraar van uw kind. Op school nemen wij dan onze maatregelen en lichten de overige ouders van de groep in. Vanuit school kunt u informatie krijgen over de bestrijding van hoofdluis. Na elke vakantie zullen ouders uit de ouderraad alle kinderen uit het so onderzoeken op luizen.

Huiswerkklas vso

Leerlingen kunnen op dinsdag en/of donderdag deelnemen aan de huiswerkklas. De huiswerkklas begint om 15.20 uur en eindigt om 16.05 uur. Een leraar van het vso is hierbij aanwezig. Leerlingen kunnen zichzelf opgeven voor deze huiswerkklas.

IVIO-examens

Leerlingen in vso-doelgroep 4 (pro) kunnen jaarlijks IVIO-examen doen. Hiermee behalen ze deelcertificaten. De leerlingen doen examen in Nederlands, rekenen en wiskunde en in sommige gevallen ook Engels.

Kluisjes

De leerlingen van het vso (diplomagericht), pro en vso-mb krijgen op school een kluisje in bruikleen om waardevolle spullen in te kunnen bewaren. Tevens krijgen zij een laptopkluis.

Leerplicht en schoolverzuim

Wat het schoolverzuim betreft moeten wij ons houden aan de Leerplichtwet. Dit betekent dat we ongeoorloofd verzuim moeten doorgeven aan de onderwijsinspectie.

Ziek

Als uw kind ziek is en daardoor niet naar school kan, rekenen wij erop dat u de taxi afbelt en uw kind afmeldt via Parro/SomToday. Wilt u ervoor zorgen dat de school beschikt over een telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent?

Onderwijstijdvermindering

In bijzondere gevallen kan de onderwijstijd verminderd worden. De reden en de consequenties hiervan moeten duidelijk worden vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief (OPP) inclusief een einddatum. In een dergelijk geval hebben wij een medische verklaring van u nodig. De leerling wordt die dag(delen) als "geoorloofd afwezig" geregistreerd.

Een kijkje in de auto van de Wegenwacht.

Extra vakantie

In zeer uitzonderlijke gevallen mag de school buiten de officiële schoolvakanties maximaal tien schooldagen vrij geven, wegens de specifieke aard van het beroep van één van de ouders. Maar dit mag niet plaatsvinden in de eerste twee weken van het schooljaar of bij schoolverlaters in de laatste week van hun schoolgang. Een verzoek tot verlof moet minimaal twee weken van tevoren schriftelijk aan de schoolleider worden voorgelegd.

Kort verlof

Vrij vragen voor één dagdeel, dag of meerdere dagen kan alleen in speciale gevallen zoals: verhuizing, artsbezoek, huwelijk van een familielid, ernstige ziekte of overlijden van een familielid, jubileum van een familielid. U moet een verlofaanvraag schriftelijk indienen bij de schoolleider via een standaardformulier. Dit staat op Parro/SomToday.

Lang verlof

Een verzoek om extra verlof in geval van gewichtige omstandigheden voor meer dan tien dagen per jaar dient minimaal een maand van tevoren ingediend te worden bij de schoolleider en de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin de leerling woont. Is het verlof noodzakelijk op grond van een sociale of

medische indicatie? Dan moeten de ouders een verklaring van een arts of maatschappelijk werker overleggen waaruit dit blijkt.

Leermiddelen

De leerlingen hoeven zelf geen lesboeken aan te schaffen. De school geeft boeken in bruikleen of bestelt waar nodig via www.dedicon.nl digitale boeken in PDF, Word of Daisy. Ook andere lesmaterialen worden door de school verstrekt.

Vso-leerlingen (vmbo en havo met uitzondering van de blinde leerlingen) worden echter wél gevraagd zelf zorg te dragen voor een vol etui, bestaande uit:

- 2 pennen (blauw of zwart)
- 1 rode pen
- 5 viltstiften
- 12 kleurpotloden
- 2 hb-potloden
- 1 geodriehoek
- 1 gum
- 1 schaar
- 1 passer (eenvoudig met verstelschroef)
- 1 puntenslijper
- 1 plakstift
- 1 liniaal.

Leerling maakt een tekening.

Daarnaast hebben de slechtziende leerlingen, die niet op een computer gaan werken, een rekenmachine, geschikt voor de vakken wiskunde en rekenen nodig. De docent wiskunde zal aan het begin van het schooljaar vertellen welke rekenmachines geschikt zijn. Koop er dus nog geen! Ten slotte dienen de leerlingen te beschikken over een koptelefoon of oortjes.

Lentekriebels

De Week van de Lentekriebels is een nationale projectweek waarin de focus ligt op de relationele en seksuele vorming. De Week van de Lentekriebels is meestal in maart en heeft als doel om leerlingen te ondersteunen bij hun seksuele ontwikkeling en te leren seksueel verantwoorde keuzes te maken. Dit draagt bij aan een respectvolle samenleving en een veilig en prettig leefklimaat. Buiten deze speciale week is er onder meer binnen de lessen PodiumPlus aandacht voor dit onderwerp passend bij de ontwikkeling van de leerlingen.

Lesuitval

De lesuitval bij Visio Onderwijs is minimaal. Vergaderingen en besprekingen zijn zoveel mogelijk na schooltijd. Studie- en margedagen voor medewerkers worden voorafgaand aan het schooljaar vastgesteld en bekend gemaakt via de schoolgids. Er is elke dag minstens één leraar of onderwijsassistent werkzaam, die lesgebonden taken heeft en bij ziekte in kan vallen. Alleen in het uiterste geval, als er echt geen vervanging beschikbaar is, besluiten we tot het thuisblijven van een so- of (v)so-mb-klas. Op het vso blijven leerlingen op school. Ze werken dan zelfstandig verder aan hun werk via een studiewijzer.

Lijst met nuttige adressen

School- of Jeugdarts

Arts Eveline van Hattum is te bereiken via 088 368 6606. Zij onderzoekt de leerlingen in ieder geval één keer na plaatsing binnen de school. In het instroomonderzoek wordt de lichamelijke conditie van de leerling gescreend. Zo vindt een gehoortest en een meting van lengte en gewicht plaats. Ouders/verzorgers wordt altijd om toestemming voor het doen van onderzoek gevraagd. Tevens is er een gesprek met ouders naar aanleiding van de screening. De schoolarts maakt deel uit van de Commissie Leerlingen Zorg en adviseert rond medische zaken.

Klachtenfunctionaris en vertrouwenspersoon

Koninklijke Visio heeft landelijk beleid met procedure rond klachtenafhandeling. De klachtenfunctionarissen van Visio zijn [Natasha Harmusial](#) (tel. 06 46 93 89 78) en [Martine Vos](#) (tel. 06 42 96 51 68). Zij nemen de

rol van bemiddelaar op zich bij ontevredenheid en/of klachten van cliënten en leerlingen. Zij zijn ook te bereiken via klacht@visio.org.

Annet Hogenesch is de vertrouwenspersoon, zij is te bereiken via info@annethogenesch.nl of 06 112 05 190. De klachtenregeling is gebaseerd op de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (WKKGZ). Op de website en in een folder is meer te lezen over de huidige klachtenregeling.

De klachtencommissie voor medewerkers is te bereiken via klachtencommissiemedewerkers@visio.org.
Centraal meldpunt vertrouwensinspecteurs
Voor klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, ernstig fysiek of geestelijk geweld, kunt u contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Onderwijsinspectie T 0900 111 31 11

MEE

De coöperatieve vereniging MEE NL zet zich met de regionale MEE-organisaties in voor een samenleving waarin mensen met een beperking gewoon kunnen meedoen, net als ieder ander. Lees meer over MEE de meentgroep op www.meedemeentgroep.nl.

Verzamelsites met nuttige informatie

eduvip.nl

worldwidevision.nl

kennisportaal.visio.org

regelhulp.nl (een gezamenlijke site van de overheid).

Lunchpakket, fruit en tussendoortjes

We verwachten dat leerlingen dagelijks eten en drinken voor in de pauzes meenemen. Wij zijn een gezonde school en daardoor stimuleren wij dat leerlingen gezond eten en drinken meenemen. Een aantal dagen per week is er catering, verzorgd door leerlingen van de school. Betaling verloopt via pin.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

De meldcode "Huiselijk geweld en kindermishandeling" is een stappenplan. Hierin staat wat een leraar moet doen bij huiselijk geweld of kindermishandeling, of als hij dit vermoedt. Bijvoorbeeld hoe de leraar de ouders kan vertellen dat hij zich zorgen maakt. Het doel is altijd om ouders zo vroeg mogelijk te helpen. En hen uit te leggen waarom hulp zo belangrijk is. Elke organisatie die werkt met ouders en kinderen moet de meldcode gebruiken als er zorgen zijn over het welzijn van een kind.

Opvang in de ochtend en overblijven

Het merendeel van de leerlingen komt per taxi naar school. Vanaf 08:15 uur is er surveillance aanwezig. Wanneer de leerlingen op school komen gaan ze naar buiten toe. Tijdens de middagpauze zorgt de school ook voor opvang en toezicht. Vmbo-, havo- en vso-pro-leerlingen mogen na een screening Oriëntatie & Mobiliteit en met toestemming van ouders in de pauze van het schoolplein af.

Overgangsregels

Visio Onderwijs heeft regels beschreven die gelden voor het overgaan en blijven zitten van leerlingen in het vso-vmbo en havo. U kunt deze opvragen via de administratie van de school of via de coördinator.

Schoolbibliotheek

Onze school beschikt zowel op so als vso over een eigen bibliotheek met boeken in zwartdruk, braille en luisterboeken (alleen leesboeken, geen studieboeken). Vanaf schooljaar 2023-2024 werken wij samen met de regionale bibliotheek, Bieb Op School (BOS). De boeken zijn bedoeld voor het lezen in de klas en om thuis te lezen. We kunnen niet vaak genoeg benadrukken hoe belangrijk het is om zelfstandig met plezier te kunnen lezen: "meer lezen, beter in taal"! Daarom stimuleren wij leerlingen ook buiten school te lezen. Ze kunnen gratis lid worden van de bibliotheek in hun woonplaats of van de digitale bibliotheek van passendlezen.nl. Zij zijn op werkdagen bereikbaar van 09:00 -16:00 uur via 070 -33 81 500 op werkdagen. Hier kunnen voelbare prentenboeken, leesboeken en romans besteld worden in zwartdruk, braille of Daisy cd-rom.

Voor jongeren bestaan er tijdschriften in braille, in gesproken vorm en in vergrote druk. Voor abonnementen kunt u terecht bij Dedicon Grave. Hieraan zijn kosten verbonden. Lees meer daarover op anderslezen.nl.

Schoolregels

De afdelingen hebben school-, klassen- en pleinregels opgesteld. Het gaat zowel om gedragsregels als organisatorische afspraken. Te denken valt aan het rechts lopen in de gangen, gebruik van speelmateriaal in de pauze en naar elkaar luisteren. Voor alle leerlingen zijn de regels in de lokalen en in de gang inzichtelijk gemaakt.

Telefonisch contact

Wij verzoeken u om alleen buiten de lestijden contact op te nemen met de leraren of de behandelaren. Alleen in dringende gevallen kunnen wij u onder lestijd met hen doorverbinden.

Traktaties

Wanneer uw kind jarig is, besteden wij daar graag aandacht aan. In principe wordt de verjaardag gevierd binnen de eigen groep. Wij adviseren u vooraf contact op te nemen met de leraar vanwege het dieet van sommige leerlingen. Wij geven de voorkeur aan een gezonde traktatie in plaats van aan snoep.

Koningsspelen.

Uren onderwijs

Kinderen zitten gemiddeld acht jaar in het basisonderwijs. Leerlingen die jonger dan 7 jaar zijn, moeten verplicht 880 uren onderwijs per schooljaar krijgen; voor bepaalde groepen vso-leerlingen gaat het om 1000 uren onderwijs per jaar. Visio Onderwijs Grave voldoet ruimschoots aan deze eis; alle leerlingen volgen het rooster van minimaal 1000 uren per jaar (telling periode oktober-oktober). Als ouders/verzorgers het noodzakelijk vinden dat het wekelijks aantal uren onderwijs van hun kind jonger dan 7 jaar beperkt moet worden, dan kan in overleg met de Commissie Leerlingen Zorg een dagdeel gekozen worden, waarop de betreffende leerling geen onderwijs volgt.

Vakantie- en andere vrije dagen

Het vakantie- en studie/margedagenrooster van het schooljaar 2023 - 2024 geldt voor alle afdelingen binnen onze school:

Herfstvakantie	16-10-2023	t/m	20-10-2023
Kerstavakantie	25-12-2023	t/m	05-01-2024
Voorjaarsvakantie	12-02-2024	t/m	16-02-2024
Goede Vrijdag/Pasen	29-03-2024	t/m	02-04-2024
Meivakantie en Hemelvaart	29-04-2024	t/m	10-05-2024
Pinksteren	20-05-2024		
Zomervakantie	08-07-2024	t/m	16-08-2024

Daarnaast zijn zeven extra studie-/margedagen voor medewerkers toegevoegd. De leerlingen zijn dan vrij. De studie/margedagen zijn gepland op:

- 29-09-2023
- 20-11-2023
- 22-12-2023
- 08-02-2024
- 28-03-2024
- 15-04-2024
- 21-05-2024.

Vervoer van en naar school

Leerlingvervoer

De woongemeente van de leerling is verantwoordelijk voor het leerlingvervoer. Bij veel van onze leerlingen is het voor ouders niet haalbaar hun kind dagelijks te brengen en te halen en dan zet de gemeente taxi's of taxibusjes in. Daar hoeft u niets voor te betalen. Sommige gemeenten verwachten van u om één rit in de week zelf uit te voeren. U kunt het leerlingvervoer zelf bij uw gemeente aanvragen. Het formulier dat uw gemeente voor de eerste aanvraag gebruikt, staat altijd op hun website.

Vaak vraagt de gemeente daarna om bevestiging van de school voor de noodzaak van dit leerlingvervoer. Dit formulier kan de administratie van de school samen met de gedragswetenschapper of coördinator invullen en ondertekend aan u teruggeven. Als er problemen zijn met de toewijzing van het taxivervoer kan de school een bemiddelende of adviserende rol spelen.

Vervoer dagbesteding

De gemeente is niet verantwoordelijk voor vervoer naar dagbesteding. Gaat uw kind naar de vakantieopvang of op niet-schooldagen naar het Kindercentrum van Visio, dan is alternatief vervoer noodzakelijk. Visio maakt daarover afspraken met u. Mocht het voor uw kind noodzakelijk zijn om altijd dezelfde vervoerder te hebben, dan lukt het meestal om met Visio, de gemeente en u als ouder tot overeenstemming te komen waarbij alle partijen dezelfde vervoerder inzetten.

Vervroegd ophalen

In geval van een weerswaarschuwing, kunnen vervoerders besluiten niet te rijden of de leerlingen eerder uit school te halen. Elke gemeente heeft hierbij zijn eigen protocollen en we verwachten van u dat u in geval van calamiteiten bereikbaar bent voor de taxicentrale. Als school laten wij leerlingen pas vervroegd naar huis gaan als óf de vervoerder óf de mentor contact met u heeft gehad en we weten dat er iemand thuis zal zijn. Ook zonder weerswaarschuwing kan er een uitzonderlijke situatie zijn waarbij een leerling vervroegd opgehaald wordt door de vervoerder. Wij geven de leerling pas vervroegd mee als ouders ons hierover geïnformeerd hebben en daarmee aangeven dat er iemand thuis is bij aankomst van de leerling. Vervroegd ophalen vermeldt de leraar vervolgens in de verzuimregistratie. Als de school besluit vervroegd dicht te gaan in geval van een weerswaarschuwing of calamiteit, dan bellen de leraren van elke klas de ouders en maken samen afspraken over het regelen van het vervoer. Deze afspraak wordt door de mentor genoteerd op een leerlingenlijst per klas. Op school wordt één persoon (doorgaans de bedrijfshulpverlener van die dag) verantwoordelijk gemaakt voor het totaaloverzicht en het controleren van het nakomen van alle afgesproken acties. Ook hier geldt dat leerlingen niet mee kunnen met de taxi als er geen contact is geweest met hun ouders. Deze informatie komt ook aan de orde tijdens de door Visio georganiseerde periodieke voorlichtingsbijeenkomsten voor taxichauffeurs.

Schoolsluiting

In het geval van een schoolsluiting verwachten wij dat u zelf de taxi van uw kind afbelt. U wordt daarover zo vroeg mogelijk door de schoolleider via de mail op de hoogte gesteld.

Oefenen met reizen met het OV.

Zelfstandig naar school

Er zijn ook leerlingen die zelfstandig naar school kunnen reizen. Zij kunnen extra begeleiding krijgen vanuit Oriëntatie en Mobiliteit van Visio Revalidatie & Advies om dit te oefenen.

Verwijsindex risicjongeren (VIR)

De VIR is een landelijk digitaal systeem waarin hulpverleners van verschillende organisaties meldingen kunnen doen over jongeren tot 23 jaar met problemen. Zo weet een hulpverlener sneller of een kind ook bekend is bij zijn collega's. Hulpverleners van de verschillende instanties kunnen dan met elkaar overleggen wat de beste aanpak is voor hulpverlening. Het gaat hierbij om betrokkenheid en samenwerken.

Verzekering

Ongevallenverzekering

Uw kind is verzekerd tegen ongevallen op school. Deze verzekering geldt ook bij alle activiteiten en stages die worden ondernomen in schoolverband. Bagage is bij schoolactiviteiten niet verzekerd. Ook schade aan kleding en brillen komt niet voor vergoeding in aanmerking. Diefstal van goederen valt evenmin onder deze verzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering

Het bestuur van de school heeft voor al het personeel en alle vrijwilligers een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Deze verzekering dekt de risico's van

het schoolbestuur, het personeel en iedereen die op verzoek van de directie activiteiten van kinderen begeleidt. De persoonlijke aansprakelijkheid van de kinderen valt niet binnen de dekking van deze verzekering, daartoe verzoekt de school u om voor uw kind een Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten.

Videobesprekingen via Teams

Binnen Visio Onderwijs hebben alle leerlingen een Microsoft 365-account. Hiermee kunnen leerlingen en ouders gebruikmaken van de verschillende Office-diensten zoals Onedrive en Teams. Teams biedt de mogelijkheid om op een snelle, veilige en eenvoudige manier met elkaar in contact te komen, samen te werken en te communiceren. We hebben de mogelijkheid om videogesprekken met elkaar te voeren. Maar ook kunnen leerlingen die om welke omstandigheid dan ook thuis zijn en het schoolprogramma niet fysiek op school kunnen volgen, aansluiten middels dit medium. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om bijvoorbeeld OPP-gesprekken; MR-bijeenkomsten en andere ouder-bijeenkomsten via Teams te organiseren.

Vrijstelling onderwijsactiviteiten

Leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn verplicht deel te nemen aan alle onderwijsactiviteiten uit het onderwijsprogramma. Voor sommige onderwijsactiviteiten kunnen zowel de ouders als een meerderjarige, handelingsbekwame leerling vrijstelling vragen

bij het bevoegd gezag. Voor de vrijgestelde activiteiten komen in dat geval vervangende onderwijsactiviteiten in de plaats die beter aansluiten bij de mogelijkheden en behoeften van de leerling. Het bevoegd gezag bepaalt welke onderwijsactiviteiten dat zijn en onder welke voorwaarden een leerling vrijstelling kan krijgen.

Coronamaatregelen en afwezigheid

Wij volgen de landelijke richtlijnen voor het onderwijs rondom corona. Veranderingen worden tijdig met u gecommuniceerd.

Schoolverzuim

Bij niet-gemelde afwezigheid van de leerling nemen we zo snel mogelijk contact op met de ouders/verzorgers. Zoals u weet, is uw kind verplicht de lessen bij te wonen en op tijd aanwezig te zijn? Dan moet u hiervoor schriftelijke toestemming vragen aan de schoolleider. Lees meer onder het kopje "Leerplicht en schoolverzuim". Voor niet-leerplichtige leerlingen hanteren wij dezelfde regels. Wanneer een leerling op meer dan twee niet aansluitende data in een maand afwezig is, is dat aanleiding om in de Commissie Leerlingenzorg na te gaan of er iets bijzonders aan de hand is. Er kan dan contact met u worden opgenomen door de schoolarts of een ander lid van genoemde commissie. Van ongeoorloofde afwezigheid van zestien klokuren les in een periode van vier aaneengesloten lesweken moeten wij een melding maken bij de gemeente.

De burgemeester op bezoek tijdens de Kinderboekenweek.

3. Kwaliteit van ons onderwijs

3.1 Verantwoording Leeropbrengsten

In dit hoofdstuk spreken we veel over de leerroutes en doelgroepen 1-7, zoals nader toegelicht wordt in hoofdstuk 4. Voor het begrijpen van dit hoofdstuk hier alvast een korte samenvatting:

Leerroute	So met uitstroomverwachting:	Vso met uitstroomverwachting:
1	Vso-emb	Belevingsgerichte dagbesteding
2	Vso-mb	Taakgerichte dagbesteding
3	Vso-mb	Arbeidsmatige dagbesteding/beschut werk
4	Praktijkonderwijs	Beschut werk/arbeid
5	Praktijkonderwijs/vmbo-bb	Arbeid/mbo-entree
6	Vmbo-kb/vmbo-gl/vmbo-tl	Mbo-2/mbo-3 /mbo-4
7	Havo/vwo	Mbo-3/mbo-4/hbo /wo

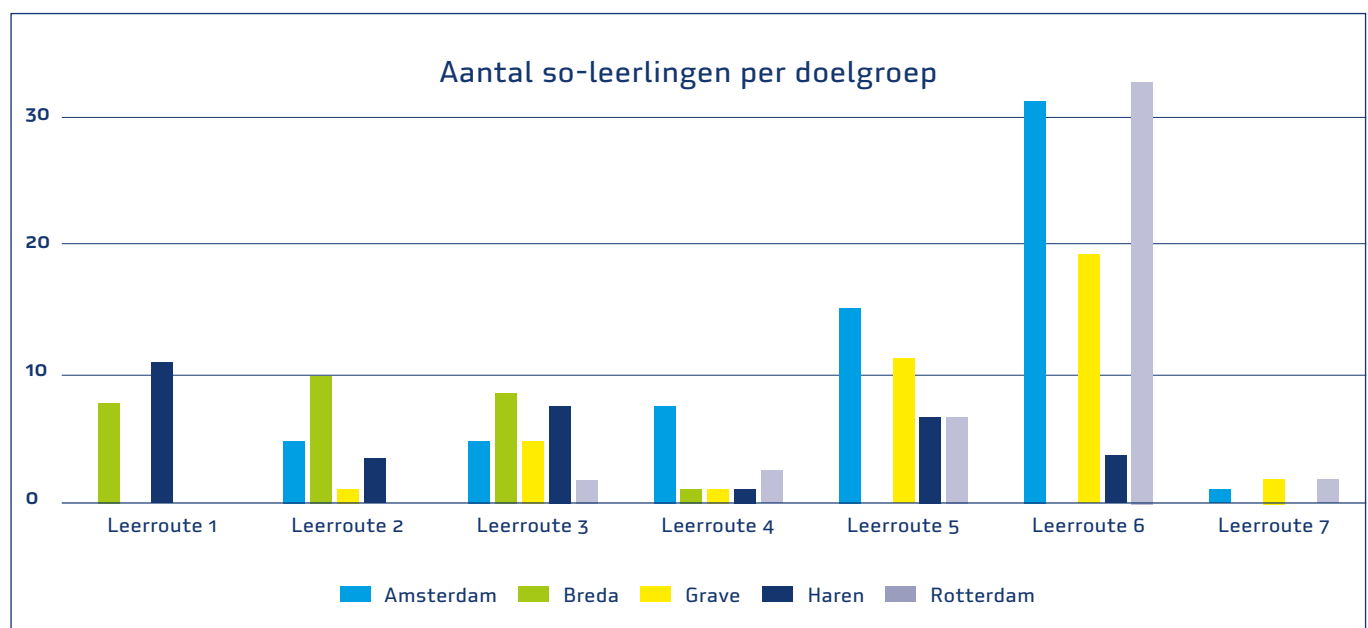
3.1.1 Opbrengsten so (doelgroep 1-7)

Visio en Bartiméus hebben geïnvesteerd in het bouwen van een dashboard Power BI "Onderwijs Leerrendement", waarmee we alle gegevens vanuit EduMaps kunnen analyseren.

Het gaat hier om leerlinggegevens uit:

- het OPP (leerroutes en uitstroombestemming)
- het OVM (ontwikkelingsleeftijd en sociale opbrengsten)
- de leerlijnen (behaalde lesdoelen en vaardigheden).

Aantal leerlingen per leerroute op het so binnen Visio

Bestending algemene leerroute

In het dashboard Power BI "Onderwijs Leerrendement" zien we de algemene leerroute van de leerling door de jaren heen. Deze algemene leerroute is gekoppeld aan een verwachte uitstroombestemming. De ambitie van Visio en Bartiméus is dat 80% van de huidige leerlingen nog dezelfde algemene leerroute volgt als een jaar geleden in het OPP was vastgesteld.

Algemene leerroute in OPP so

Leerroute	Visio landelijk	Visio Grave
GELIJKE leerroute als 2 jaar geleden	82,9 %	79,25 %
HOGERE leerroute dan 2 jaar geleden	7,1 %	11,32 %
LAGERE leerroute dan 2 jaar geleden	10,0 %	9,43 %

De ambitie van 80% op dezelfde algemene leerroute halen we in Grave net niet dit jaar. Wel is het zo dat in totaal 90,57% van de leerlingen terecht komt op dezelfde leerroute of daarboven. Vanaf schooljaar 2021-2022 hebben we de landelijke richtlijnen gevolgd en dit betekent dat er een aantal aanpassingen doorgevoerd moesten worden. Dit betekent dat leerlingen in de onderbouw instromen op leerroute 6 en dat leerlingen in de so-mb instromen op leerroute 3. Doordat een aantal leerlingen in de so-mb ingestroomd is met een hogere leerroute, hebben we deze leerlingen gedurende dit schooljaar alsnog moeten plaatsen in de juiste, dat wil zeggen lagere, leerroute en bij de leerlingen in de onderbouw van het so die op een lagere leerroute stonden hebben we omhoog naar leerroute 6 gezet. Dat verklaart het aantal leerlingen dat nu een lagere of hogere leerroute volgt dan twee jaar geleden. Daarnaast werd een aantal leerlingen vanwege het 9 of 12-jarigen onderzoek op een andere leerroute geplaatst, passend bij wat ook gezien werd in de klas. Deze leerlingen scoren nu op het niveau van hun leerroute.

Het is moeilijk om op jonge leeftijd een goede inschatting te maken als een leerling in het regulier onderwijs is vastgelopen. Met leerroute 6 proberen we een leerling alsnog alle kansen te bieden. In groep 5 stellen we de leerroute realistisch bij in overleg met ouders en kijkend naar de uitstroomverwachting.

Sociaal-emotionele opbrengsten

De sociaal-emotionele opbrengsten bepalen we al jaren met enkele observatielijnen uit het OVM, wat staat voor Ontwikkelingsvolgmodel. Voor de vier basale lijnen streven we landelijk naar een ontwikkelingsniveau (ON) van 90 % of hoger voor in ieder geval 2 van de 4 OVM-lijnen.

Met ons eigen dashboard in Power BI kunnen we de kalenderleeftijd en de ontwikkelingsleeftijd met elkaar vergelijken. We zien dan binnen welke doelgroep een leerling volgens het OVM het beste past.

De toetsgegevens van de cognitieve vakgebieden bepalen niet alleen de leervorderingen. Ook zijn sociale vaardigheden en executieve functies van belang om te bepalen in welk uitstroomperspectief een leerling geplaatst wordt. De sociale vaardigheden en executieve functies volgen we in ons digitale leerlingvolgsysteem het OVM (ontwikkelingsvolgmodel) in het programma EduMaps. Met de komst van EduMaps zijn we overgestapt naar een nieuwe manier van het meten van onze sociale opbrengsten voor de so. Twee keer per jaar vullen we op het so de basale lijnen van het OVM in. Deze meten het ontwikkelingsniveau van zelfbeleving, zelfstandigheid, zelfredzaamheid en emotioneel welbevinden. De so-mb vult één keer per jaar alle lijnen van het OVM in.

We zetten hier extra op in tijdens de lessen door de implementatie van de leerlijn Kritische Succes Factoren (KSF) via het vak Podium-Plus voor alle leerjaren. Dit vak draagt bij aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en is tot stand gekomen door alle lessen, lesonderdelen, thema's met betrekking tot empowerment, leefstijl, weerbaarheid, seksualiteit en relaties en ook de kunstvakken met elkaar te verbinden. Sinds schooljaar 2021-2022 wordt dit vak in alle groepen gegeven voor minimaal twee klokuren per week. Het effect van deze inzet verklaart de mooie uitkomsten die in onderstaande tabellen over de sociaal-emotionele ontwikkeling te zien zijn.

Gemiddelde doelgroep op basis van sociaal-emotioneel functioneren binnen de so-doelgroep 5-7

Basale lijnen OVM	Visio landelijk 2022	Visio landelijk 2023	Visio Grave 2022	Visio Grave 2023
Zelfstandigheid, autonomie	5,43	5,94	5,14	5,95
Zelfbeleving, zelfbesef	5,28	5,73	5,12	5,81
Zelfredzaamheid	5,19	5,62	5,08	5,65
Emotioneel welbevinden	5,07	5,60	5,03	5,55
Totaal	5,24	5,72	5,09	5,74

In bovenstaande tabel is een duidelijke stijging te zien van de sociaal-emotionele opbrengsten. Visio Grave so heeft hogere sociaal-emotionele opbrengsten dan vorig jaar. Hiermee scoren we op dit moment zelfs iets boven het landelijk gemiddelde.

Gemiddelde doelgroep op basis van sociaal-emotioneel functioneren binnen de so-mb-doelgroep 2-4

Basale lijnen OVM	Visio landelijk 2022	Visio landelijk 2023	Visio Grave 2022	Visio Grave 2023
Zelfstandigheid, autonomie	3,62	3,96	4,33	4,33
Zelfbeleving, zelfbesef	3,44	3,75	3,91	4,12
Zelfredzaamheid	3,37	3,69	3,81	3,99
Emotioneel welbevinden	3,25	3,67	3,69	3,76
Totaal	3,42	3,77	3,94	4,05

Bij de sociaal-emotionele opbrengsten van Visio Grave in de so-mb is ook een mooie stijging te zien ten opzichte van vorig jaar en scoren we zelfs nog boven het landelijke gemiddelde.

Resultaten eindtoets

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basisonderwijs is het wettelijk verplicht om een eindtoets basis-onderwijs te maken. Een voorbeeld daarvan is de centrale eindtoets. Ook groep 8-leerlingen en, als het hun laatste schooljaar schooljaar is, leerlingen van groep 7 van onze so-afdeling maken deze toets. De eindtoets geeft een advies voor het best passende brugklatype naast het schooladvies. Hierbij is het schooladvies leidend.

De opgaven in de eindtoets gaan over taal-, lees- en rekenvaardigheden. Daarnaast kan het onderdeel wereldoriëntatie (aardrijkskunde, geschiedenis en natuur en techniek) ook getoetst worden. De score van dit laatste leergebied telt niet mee voor de eindscore. De score van de eindtoets kan variëren tussen de 501 en 550 punten.

Welk onderwijstype past nou bij welke score van de eindtoets? Onderstaande scores geven een indicatie van het best passende brugklatype. Vanaf 2015 vermelden wij jaarlijks de gemiddelde scores van de so-leerlingen in de schoolgids:

Score	Onderwijstype	Jaar	Onze school	Landelijk
501-518	Praktijkonderwijs, vmbo basis beroepsgerichte leerweg	2016	523,2	534,9
519-525	Vmbo basis- en kader beroepsgerichte leerweg	2017	529,2	535,9
526-528	Vmbo kader beroepsgerichte leerweg	2018	520,7	535,6
529-532	Vmbo gemengde theoretische leerweg	2019	523	536,1
533-536	Vmbo gemengde/theoretische leerweg en havo	2020	Geen afname	Geen afname
537-539	Havo	2021	522,7	535,0
540-544	Havo/vwo	2022	520,8	535,2
545-550	Vwo	2023	518,3	534,9

Basisarrangement en Leerrendement

Naast de centrale eindtoets "meten" wij op school verschillende vakgebieden voor alle leerlingen. Meten gebeurt door resultaten van toetsgegevens af te zetten tegen het basisarrangement. Het basisarrangement is het niveau dat 75% van de leerlingen haalt.

Voor het so is dit uitstroomniveau doelgroep 6 (vmbo-kb). Naast het basisarrangement heeft onze school ook een ambitieniveau. Het ambitieniveau voor het so is dat 25% van de leerlingen uitstroomt naar vmbo-tl of hoger.

De meting zetten we om in een "schoolfoto" voor verschillende vakken. Een schoolfoto geeft gebundeld weer wat het leerrendement van de leerlingen is geweest in een bepaald jaar. Dit leerrendement wordt uitgedrukt in een getal dat leerrendementquotiënt (LRQ) wordt genoemd. In de tabel is het LRQ gekoppeld aan het uitstroomniveau:

Uitstroomniveau	LRQ
Pro	15-49
Vmbo-bb	50-74
Vmbo-kb	75-84
Vmbo-t	85-99
Havo	>100

Voor alle scholen van cluster 1 van Visio en Bartiméus is de ambitie gesteld op 75.

Vak	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Technisch lezen	47	54	79	88
Rekenen	61	56	58	59
Spelling	67	62	69	68
Woordenschat	69	62	77	83
Begrijpend lezen	58	49	65	72
Gemiddelde	57	57	68	75

Binnen de so-afdeling hebben we onszelf afgelopen jaar ambities gesteld voor de leergebieden rekenen en spelling. Na twee coronajaren haalde we in het schooljaar 2021-2022 net het gemiddelde ambitieniveau van 67,5%. In het schooljaar 2021-2022 hadden wij het doel om het technisch lezen te verbeteren door onder andere de inzet van de nieuwe methodes Lijn 3 (voor het aanvankelijk lezen) en Estafette (voor het voortgezet lezen) die beter aansluiten bij de huidige doelen: de leesstrategieën van leerlingen uit te breiden door het leesplezier te bevorderen, maar ook door meer in te zetten op NT2-onderwijs. Zowel in 2021-2022 als vorig schooljaar hebben wij voor technisch lezen onze ambitie ruimschoots gehaald.

Afgelopen schooljaar hebben wij ingezet op rekenen door het invoeren van de nieuwe rekenmethode Wereld in Getallen 5 en met behulp van een rekencoördinator een verbeterplan op te stellen. In het schooljaar 2023-2024 gaan we hier verder mee aan de slag met als doel dat we ook voor rekenen onze ambitie kunnen gaan halen. Vooruitkijkend naar komend schooljaar zullen we verder inzetten op het inweven van de nieuwe spellingdidactiek zodat dit breed gedragen wordt binnen de hele school. Dit zal tevens op landelijk niveau binnen Visio en Bartiméus een vervolg krijgen. Daarnaast zal de aanschaf van een nieuwe technisch lezen methode worden opgepakt en zal deze methode geïmplementeerd gaan worden. Hiermee geven we een nieuwe impuls aan het leesonderwijs en hebben we de ambitie om het huidige leesniveau vast te houden.

Bij bovenstaande resultaten plaatsen we overkoepelend wel de kanttekening dat het kleine leerlingaantal op de so-afdeling bij verandering in samenstelling, van grote invloed kan zijn op de bereikte opbrengsten en dus op de te behalen ambitie.

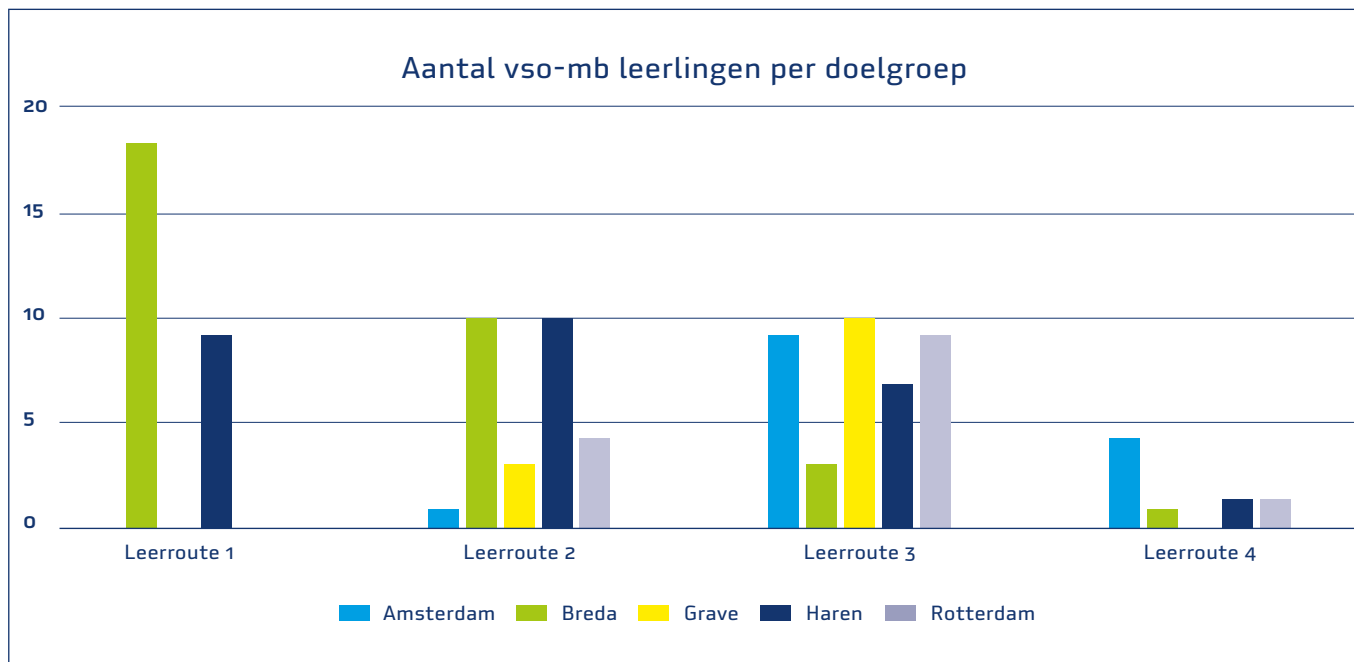

3.1.2 Opbrengsten vso-(e)mb (leerroute 1-4)

Visio en Bartiméus hebben geïnvesteerd in het bouwen van een dashboard Power BI "Onderwijs Leerrendement", waarmee we alle gegevens vanuit EduMaps kunnen analyseren. Het gaat hier om leerlinggegevens uit:

- het OPP (leerroutes en uitstroombestemming)
- het OVM (ontwikkelingsleeftijd en sociale opbrengsten)
- de leerlijnen (behaalde lesdoelen en vaardigheden).

Aantal leerlingen per leerroute op het vso-(e)mb van Visio

Bestendiging algemene leerroute

In dashboard Power BI "Onderwijs Leerrendement" zien we de algemene leerroute van de leerling door de jaren heen. Deze algemene leerroute is gekoppeld aan een verwachte uitstroombestemming. De ambitie van Visio en Bartiméus is dat 80% van de huidige leerlingen nog dezelfde algemene leerroute volgt als een jaar geleden in het OPP was vastgesteld.

Algemene leerroute in OPP vso-(e)mb

Leerroute	Visio landelijk	Visio Grave
GELIJKE leerroute als 2 jaar geleden	98 %	100 %
HOGERE leerroute dan 2 jaar geleden	1 %	0 %
LAGERE leerroute dan 2 jaar geleden	1 %	0 %

Anders dan in het so hebben we binnen het vso bij aanvang van het vso een duidelijk beeld van de leerroute die de leerling aankan. Alle leerlingen volgen na twee jaar in Grave nog dezelfde leerroute. Ook landelijk zien we een stabiel beeld.

Sociaal-emotionele opbrengsten

De sociaal-emotionele opbrengsten bepalen we met enkele observatielijnen uit het OVM (Ontwikkelingsvolgmodel). Door de kalenderleeftijd en de ontwikkelingsleeftijd met elkaar te vergelijken zien we in welke doelgroep een leerling volgens het OVM het beste past.

Gemiddelde doelgroep op basis van sociaal-emotioneel functioneren binnen de vso-mb doelgroep 2-4

Basale lijnen OVM	Visio landelijk 2022	Visio landelijk 2023	Visio Grave 2022	Visio Grave 2023
Zelfstandigheid, autonomie	3,60	3,74	3,60	3,73
Zelfbeleving, zelfbesef	3,37	3,52	3,56	3,59
Zelfredzaamheid	3,23	3,39	3,37	3,45
Emotioneel welbevinden	3,00	3,21	2,94	3,15
Totaal	3,30	3,47	3,37	3,48

De implementatie van de leerlijn Kritische Succes Factoren (KSF) via het vak Podium-Plus voor alle leerjaren, dus ook vso-mb kan de lichte stijging op enkele onderdelen verklaren. Daarnaast is de analyse van de tevredenheids-enquête op het punt van sociale beleving opgepakt waardoor er nadrukkelijk meer aandacht is voor zelfredzaamheid en zelfbeleving.

3.1.3 Opbrengsten vso-arbeid/pro Basisarrangement en leerrendement

Voor de afdeling vso-arbeid hebben we de ambitie dat minimaal 90% van de leerlingen uitstroomt passend bij het in het opp vastgestelde perspectief twee jaar voor uitstroom. Daarnaast zit minimaal 90 % van alle vso-pro-leerlingen twee jaar na uitstroom nog steeds op dezelfde uitstroombestemming .

Vanaf schooljaar 2021-2022 kunnen onze vso-pro-leerlingen een diploma behalen aan het eind van hun schoolloopbaan. De voorwaarden om dit diploma te behalen staan in een door de MR goedgekeurd reglement. Onze ambitie is daarbij dat minimaal 90% van onze vso-pro-leerlingen een diploma behaalt. Vanaf schooljaar 2022-2023 maken de leerlingen uit vso-arbeid ook de CITO-toetsen. Aan de hand van de uitslagen op de verschillende scholen van Visio en Bartiméus zullen hierbij ambities worden geformuleerd.

Onze resultaten:

Percentage leerlingen dat is uitgestroomd met hetzelfde perspectief als bij aanvang vso-arbeid

2020	2021	2022
100%	100%	50%

Er zijn vier leerlingen uitgestroomd in 2022. Voor twee leerlingen hebben we het uitstroomperspectief aan moeten passen vanwege belastbaarheid. Zij zijn in plaats van beschutte arbeid uitgestroomd naar arbeidsmatige dagbesteding. De andere twee leerlingen zijn uitgestroomd naar respectievelijk beschutte arbeid en vervolgonderwijs.

Percentage leerlingen dat is uitgestroomd op het niveau dat in het perspectief vermeld stond twee jaar voor uitstroom

2020	2021	2022	2023
100%	100%	50%	85%

Omdat we zo lang mogelijk streven naar het beoogde uitstroorniveau is het perspectief van de betreffende twee leerlingen pas in hun laatste schooljaar aangepast.

In schooljaar 2022-2023 zit 85% van de leerlingen op het niveau van de leerroute dat past bij het perspectief dat twee jaar geleden is gesteld.

Van de veertien leerlingen in 2022-2023 is voor twee leerlingen het perspectief naar beneden bijgesteld. De oorzaak hiervan is de fysieke en/of mentale belastbaarheid van deze leerlingen.

Percentage leerlingen dat het diploma vso-pro heeft behaald

2020	2021	2022
100%	100%	75%

Van de vier leerlingen die in 2022 zijn uitgestroomd zijn hebben drie leerlingen het officiële schooldiploma praktijkonderwijs behaald. Een leerling heeft er voor gekozen om niet voor het diploma te gaan.

Sociaal-emotionele opbrengsten

Vanaf schooljaar 2022-2023 worden in Somtoday naast de cijfers die leerlingen halen voor hun cognitieve vakken, ook resultaten bijgehouden met betrekking tot sociaal-emotionele competenties: "samenwerken", "zelfstandigheid", "zelfredzaamheid" en "welbevinden". Het meetinstrument Kracht in Controle (KIC) zorgt ervoor dat we de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen goed kunnen volgen. Middels de LOB-lessen en het vak Podium-Plus, wordt de voortgang vanuit de Kritische Succes Factoren (KSF) gemeten. Een belangrijk onderdeel hiervan is de visuele zelfredzaamheid. Ook gebruiken we een portfolio, een document waarin de leerling bewijzen verzamelt van

sociaal-maatschappelijke competenties die passen bij alle vakken waar deze gemeten worden. Dit portfolio is onderdeel van het examen.

3.1.4 Opbrengsten vso-vmbo en havo

Eindexamenresultaten

Een goede meter om de leeropbrengsten van het vso te meten zijn de eindexamenresultaten. Hieronder ziet u de examenresultaten over de afgelopen jaren voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde van het centraal eindexamen (ce). In dit overzicht de resultaten van leerlingen die regulier examen hebben afgelegd via het Merlet en leerlingen die het examen hebben afgelegd via de staatsexamens.

Gemiddeld cijfer voor het centraal schriftelijk Nederlands

Vmbo-bb	2020*	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	*	6,75
Visio Grave	n.v.t.	-	9,10
Aantal leerlingen	n.v.t.	-	1
Vmbo-kb	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,20	n.v.t.
Visio Grave	n.v.t.	6,86	n.v.t.
Aantal leerlingen	n.v.t.	3	n.v.t.
Vmbo-tl	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,20	6,26
Visio Grave	n.v.t.	7,20	7,32
Aantal leerlingen	n.v.t.	2	5
Havo (alleen staatsexamen)	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,10	n.v.t.
Visio Grave	n.v.t.	6,30	n.v.t.
Aantal leerlingen	n.v.t.	1	n.v.t.

* Geen landelijk gemiddelde voorhanden. Reguliere leerlingen bb/kb maken digitale centrale examens. De meeste cluster-1-leerlingen maken een centraal schriftelijk eindexamen.

Gemiddeld cijfer voor het centraal schriftelijk Engels

Vmbo-bb	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	*	7,23
Visio Grave	n.v.t.	-	7,77
Aantal leerlingen	n.v.t.	-	1
Vmbo-kb	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	7,20	6,84
Visio Grave	n.v.t.	-	6,10
Aantal leerlingen	n.v.t.	-	2
Vmbo-tl	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,70	6,66
Visio Grave	n.v.t.	6,58	7,63
Aantal leerlingen	n.v.t.	5	3
Havo (alleen staatsexamen)	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	7,10	7,35
Visio Grave	n.v.t.	8,10	7,70
Aantal leerlingen	n.v.t.	1	2

* Geen landelijk gemiddelde voorhanden. Reguliere leerlingen bb/kb maken digitale centrale examens. De meeste cluster-1-leerlingen maken een centraal schriftelijk eindexamen.

Gemiddeld cijfer voor het centraal schriftelijk wiskunde

Vmbo-bb	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,70	6,05
Visio Grave	n.v.t.	5,35	5,50
Aantal leerlingen	n.v.t.	2	1
Vmbo-kb	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	5,80	5,51
Visio Grave	n.v.t.	4,65	4,90
Aantal leerlingen	n.v.t.	2	1
Vmbo-tl	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,20	6,07
Visio Grave	n.v.t.	4,66	5,45
Aantal leerlingen	n.v.t.	3	3
Havo (alleen staatsexamen)	2020	2021	2022
Landelijk gemiddelde	n.v.t.	6,60	n.v.t.
Visio Grave	n.v.t.	5,60	n.v.t.
Aantal leerlingen	n.v.t.	1	n.v.t.

* In schooljaar 2019-2020 zijn de centrale eindexamens niet doorgegaan door corona.

Leerlingen krijgen indien mogelijk de kans een certificaat op een hoger niveau te halen voor een vak dat zij reeds hebben afgesloten met een goed resultaat. Dit gebeurt dan altijd via de staatsexamens. In examenjaar 2022 hebben 3 leerlingen op deze wijze een certificaat hoger niveau behaald, te weten 2 leerlingen voor Engels een certificaat havo en 1 leerling een certificaat voor vmbo-tl wiskunde en Nederlands.

Bij het vak Nederlands zijn we trots op de resultaten. Echter moeten we er ook voor zorgen dat deze resultaten zo blijven. We zijn overgestapt naar een andere lesmethode, "Kern" waar we erg tevreden over zijn. Ook zijn we gestart met invoeren van een leeskwartier tijdens de afsluiting van de lesdag. Daarnaast gaan we komend jaar starten met een bibliotheek in school, dit alles ter bevordering van het leesplezier.

Bij wiskunde zijn de resultaten lager dan het landelijk gemiddelde. Hier gaan we dan ook schoolbreed mee aan de slag door middel van het inzetten van een rekencoördinator vanaf schooljaar 2023-2024. Deze coördinator gaat zich vooral bezighouden met het aanbod en de doorgaande lijn van so naar vso. Daarnaast worden de docenten wiskunde, die nieuw zijn in de organisatie, intensief geschoold in het juiste gebruik en de juiste uitleg van hulpmiddelen bij wiskunde.

Ook bij Engels zijn we trots op de behaalde resultaten. We blijven ons hier voor inzetten. Vanaf schooljaar 23-24 zal een nieuwe methode gefaseerd ingevoerd worden. Ook kan er bij het leeskwartier bij de bovenbouw gekozen worden voor Engelse literatuur.

Citoscores leerjaar 1 en 2

Via Cito Volgstysteem volgen we de ontwikkeling van elke leerling en sturen we bij op individueel, klas- en schoolniveau. De afgelopen twee jaar wordt bij leerlingen uit vso 1 Toets 0 en 1 afgenomen en leerlingen uit vso 2 Toets 2. Er wordt hierbij getoetst op Nederlands en Engels (leesvaardigheid en woordenschat) en rekenen/wiskunde.

Cito 0 (22-23), 5 leerlingen

Vak	Onder niveau	Op niveau	Boven niveau
Nederlands woordenschat	0	1	4
Nederlands leesvaardigheid	0	2	3
Rekenen/wiskunde	1	1	2
Engels woordenschat	2	0	3
Engels leesvaardigheid	2	0	3

Leerlingen scoorden bij Cito 0 gemiddeld 79% volgens leerroute OPP. We zien we dat veel leerlingen boven niveau scoren. Dat zou kunnen betekenen dat we te voorzichtig zijn geweest in de niveaubepaling aan het einde van de so-periode. We volgen deze leerlingen intensief, zodat zij mogelijk naar een hoger niveau doorstromen na de tweejarige onderbouw. Door ook de Cito-toetsen 1 en 2 af te nemen kunnen we aan het einde van de onderbouw een keuze maken voor het vervolg in de bovenbouw.

Cito 1 (22-23), 9 leerlingen

Vak	Onder niveau	Op niveau	Boven niveau
Nederlands woordenschat	1	1	7
Nederlands leesvaardigheid	2	3	4
Rekenen/wiskunde	6	2	1
Engels woordenschat	4	1	4
Engels leesvaardigheid	4	1	4

Leerlingen scoorden bij Cito 1 gemiddeld 62% volgens leerroute OPP. Bij Cito 1 vallen vooral de scores van rekenen/wiskunde op. Rekenen/wiskunde en Engels zijn hier de aandachtspunten. Vooral rekenen/wiskunde is het speerpunt in de gehele school. In voorgaande analyses is uitgelegd hoe we onze resultaten willen verbeteren hierop.

Cito 2 (22-23), 10 leerlingen

Vak	Onder niveau	Op niveau	Boven niveau
Nederlands Woordenschat	1	2	7
Nederlands Leesvaardigheid	1	1	8
Rekenen/wiskunde	2	6	2
Engels Woordenschat	3	3	4
Engels Leesvaardigheid	3	2	5

De leerlingen scoorden bij Cito 2 gemiddeld 77% volgens leerroute OPP. Met de resultaten uit Toets 2 en onze eigen toetsgegevens en observaties kunnen we bepalen of het nodig is om bij te sturen. Met de Cito-resultaten beschikken we over objectieve, methodeonafhankelijke gegevens die ons besluit voor het vervolg in de bovenbouw ondersteunen.

Basisarrangement en Leerrendement

Het ambitieniveau van het basisarrangement is als volgt:

- leerlingen behalen het vmbo-diploma in 4 jaar en het havo-diploma in 5 jaar, met een slagingspercentage van 90% of hoger.
- 100% aansluiting vanuit vmbo-bb/kb naar mbo-onderwijs niveau 2/3
- 100% aansluiting vanuit vmbo-t naar mbo-onderwijs niveau 3 /4
- 100% aansluiting vanuit havo naar hbo.

Percentage leerlingen dat is uitgestroomd op of boven het niveau dat in het perspectief vermeld stond 2 jaar voor uitstroom

2020	2021	2022
100%	100%	50%

Voorstelling Podium-Plus.

3.2 Verantwoording Sociale veiligheid en Tevredenheid

Om inzicht te krijgen in de beleving van de sociale veiligheid en tevredenheid van de leerlingen, ouders en medewerkers wordt er ieder jaar een tevredenheids-onderzoek inclusief sociale veiligheidsmeting en signaleringsonderzoek afgenomen. De uitkomsten van het onderzoek geeft informatie over thema's of accenten waar we meer of bewuster aandacht aan kunnen schenken of welke inspanningen nodig zijn om de tevredenheid vast te houden. Lees meer over het onderzoek in [deel 2 van de schoolgids](#).

Rapportage schooljaar 2022

Respons so en so-mb-leerlingen	#42 95,5%	Benchmark so
Schoolklimaat	3,5	3,3
Onderwijsleerproces	3,7	3,5
Sociale veiligheid	3,3	3,2
Kritische succesfactoren	3,3	3,4
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	3,3	3,5
Meedenken en meedoen	3,3	3,3
Ik geef de school het volgende rapportcijfer:	8,8	8,1
Als een blind of slechtziend kind een speciale school zoekt, zeg ik: "Kom bij ons op school!"	8,4	7,8

Respons vso-mb-leerlingen	#12 92,3%	Benchmark vso
Schoolklimaat	3,2	3,2
Onderwijsleerproces	3,2	3,2
Sociale veiligheid	3,3	3,3
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	3,3	3,2
Meedenken en meedoen	2,8	3,0
Ik geef de school het volgende rapportcijfer:	9,5	8

Respons vso praktijkonderwijs	#7 64%	Benchmark vo
De lessen op school	4,4	3,6
De sfeer op school	4,1	3,8
Sociale veiligheid	4,8	4,7
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	4,6	4,3
Meedenken en meedoen	3,8	3,6
Kritische succesfactoren	4,0	3,8
Ik geef de school het rapportcijfer:	7,0	4,1
Stage	6,9	4,2

Respons vso diplomagericht	#28 78%	Benchmark vo
De lessen op school	3,9	3,6
De sfeer op school	4,0	3,8
Sociale veiligheid	4,6	4,7
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	4,3	4,3
Meedenken en meedoen	3,6	3,6
Kritische succesfactoren	3,6	3,8
Ik geef de school het rapportcijfer:	7,0	6,9

Respons ouders	#54 55%	Benchmark (v)so
Schoolklimaat	3,8	3,7
Onderwijsleerproces	3,9	3,7
Sociale veiligheid	3,8	3,7
Brede ontwikkeling	3,7	3,4
Kritische succesfactoren	3,7	3,5
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	3,7	3,5
Ik geef de school het volgende rapportcijfer:	8,2	8,0
In welke mate zou u de school aanbevelen bij anderen?	8,9	8,6

Respons medewerkers	#63 89%	Benchmark (v)so
Schoolklimaat	3,6	3,7
Onderwijsleerproces	3,7	3,7
Sociale veiligheid	3,2	3,2
Brede ontwikkeling	3,7	3,5
Kritische succesfactoren	3,7	3,7
Vriendschap, seksuele ontwikkeling en weerbaarheid	3,6	3,6
Meedenken en meedoen	3,5	3,5
		Benchmark (v)so
Ik geef de school het volgende rapportcijfer:	8,0	7,8
		Benchmark cluster 1
In welke mate zou u de school aanbevelen bij anderen?	8,7	8,9

Wij zijn heel tevreden met deze resultaten. Onze ambitie is om deze resultaten vast te houden. We gaan proberen een nog hogere respons te halen. Daarnaast hebben we de volgende verbeterpunten geformuleerd:

- nog meer inzetten op uitbreiding expertise kennis cluster 1
- nadrukkelijker stagebegeleiding
- Teamscholing de-escalerend handelen (ondertussen zijn de teams geschoold)
- Leerlingen nog meer regie geven op eigen leerproces en het organiseren van activiteiten in de school
- eenduidige aanpak tegen pesten in de groepen. Ondertussen lukt dit steeds beter door nadrukkelijke inbreng anti-pestcoördinator en heldere afspraken. Ambitie is om leerlingen te trainen om gedragscoach te worden.

3.3 Verantwoording in- en uitstroom

Het proces van aanmelding, instroom en uitstroom wordt beschreven [in deel 2](#).

3.3.1 Instroom

Hieronder wordt beschreven waar de leerlingen bij instroom vandaan kwamen

Instroom	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Vierjarigen			5	2	2
So	5	7	9	7	6*
So-mb	2	1		1	1
Vso-mb	4		6	2	
Vso-pro	5	5	1	4	6
Vso-vmbo-bb	4	2	4	3	2
Vso-vmbo-kb		2	3	4	3
Vso-vmbo-t	3	3	2	3	3
Vso-vmbo-t+					
Havo	1	1	2		4
Arbeid					
Totaal	24	21	27	24	27

* 1 leerling volgt vanaf december hybride onderwijs

3.3.2 Uitstroom uit so

Hieronder wordt aangegeven waar de leerlingen naar uitstromen

Bestemming	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
So naar so					2
So naar po				1	
So naar vso-(e)mb					1
So naar pro	3	1	1	3	
So naar vmbo-bb/kb	2	4	4	6	2
So naar vmbo-tl				3	
So naar havo	1				1
So naar vwo					
Totaal	6	5	5	13	6

3.3.3 Uitstroom uit so-mb

Bestemming	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
So-mb naar so				1	
So-mb naar vso-emb-doelgroep 1					
So-mb naar vso-emb-doelgroep 2	1				1
So-mb naar vso-mb-doelgroep 3	2		5	2	1
So-mb naar vso-mb-doelgroep 3 of 4					
So-mb naar vso-doelgroep 4					
Anders					
Totaal	3	0	5	2	2

3.3.4 Uitstroom uit vso-arbeid (pro) en vso-mb

Bestemming	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Vso-mb naar belevingsgerichte dagbesteding	1				
Vso-mb naar taak- en activiteitgerichte dagbesteding		1	1		
Vso-mb naar arbeidmatige dagbesteding		1	1	2	2
Vso-mb naar vso-mb op andere cluster-1-school		1			
Vso-pro naar vmbo-bb					
Vso-pro naar vso-pro				1	
Vso-pro naar arbeid		2	2		1
Anders		2		1	1
Totaal	1	7	4	4	4

3.3.5 Uitstroom uit vso-vmbo en havo

Schooljaar 2020-2021

In schooljaar 2020-2021 is/zijn van de twaalf vso-diplomagerichte leerlingen er:

- een leerling tussentijds uitgestroomd naar het regulier onderwijs
- een leerling uitgestroomd met één of meer certificaten
- een leerling geslaagd voor het vmbo of havo binnen de voorgeschreven tijd
- negen leerlingen geslaagd voor het vmbo of havo met één extra jaar.

In schooljaar 2020-2021 is/zijn van de twaalf vso-diplomagerichte leerlingen er:

- drie leerlingen bij Visio Grave gebleven voor vervolg binnen school
- een leerling tussentijds uitgestroomd naar het regulier onderwijs
- een leerling uitgestroomd naar middelbaar beroeps- onderwijs niveau 1
- een leerling uitgestroomd naar middelbaar beroeps- onderwijs niveau 2
- drie leerlingen uitgestroomd naar middelbaar beroeps- onderwijs niveau 3 & 4
- drie leerlingen uitgestroomd naar hoger beroeps- onderwijs.

Schooljaar 2021-2022

In schooljaar 2021-2022 is/zijn van de acht vso-diplomagerichte leerlingen er:

- geen leerling tussentijds uitgestroomd naar het regulier onderwijs
- een leerling uitgestroomd met één of meer certificaten op hoger niveau
- een leerling geslaagd voor het vmbo of havo binnen de voorgeschreven 4 respectievelijk 5 jaar die er voorstaan
- vijf leerlingen geslaagd voor het vmbo of havo met één extra jaar.

In schooljaar 2021-2022 is/zijn van de twaalf vso-diplomagerichte leerlingen er:

- geen leerlingen bij Visio Grave gebleven voor vervolg binnen school
- geen leerling uitgestroomd naar mbo niveau 1
- een leerling uitgestroomd naar mbo niveau 2
- vier leerlingen uitgestroomd naar mbo niveau 3 & 4
- een leerling uitgestroomd naar zorg/behandeling zonder onderwijs
- twee leerlingen uitgestroomd naar andere vorm van uitstroom.

3.3.6 Ambulant onderwijskundige begeleiding (aob)

Soms komt het voor dat een leerling gedurende de so- of vso-periode de overstap maakt naar het reguliere onderwijs. Het is dan mogelijk een ambulant onderwijskundig begeleider in te zetten voor de begeleiding van deze leerling en de nieuwe school. De betrokken aob-er informeert onder meer de school over de visuele beperking, geeft adviezen over de aanpassingen die binnen het onderwijs nodig zijn, bespreekt de mogelijke gevolgen van het visueel functioneren op de sociaal en emotionele ontwikkeling en verwijst hen naar beschikbare informatie, trainingen en cursussen. Met de overstap naar onderwijs met ambulante begeleiding, kan de reguliere school meestal gebruikmaken van aanvullende bekostiging. Deze aanvullende bekostiging kan ingezet worden in de vorm van formatie en/of (hulp)middelen. De aob-ers van Visio komen in alle provincies en op alle soorten onderwijs, van basisschool tot universiteit, waar leerlingen zitten met een indicatie cluster 1.

Les digitale geletterdheid.

Uitstapje naar het bos tijdens de Kinderboekenweek.

3.4 Verantwoording Bestendinging

Tot twee jaar na het verlaten van het so en vso houden we bij of de leerling nog steeds overeenkomstig het uitstroomprofiel uit het OPP vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding volgt. Deze bestendingsgegevens geven we jaarlijks door aan de Inspectie voor het Onderwijs. Door deze gegevens te analyseren en er van te leren, verbeteren we ons onderwijsaanbod en de aansluiting bij het vervolg.

Van de so-leerlingen die in schooljaar 2020-2021 zijn uitgestroomd, zat 100% nog op dezelfde vervolgonleiding, al dan niet met ambulante onderwijskundige begeleiding.

Van de vso-leerlingen die in schooljaar 2020-2021 zijn uitgestroomd, zat 84% nog op dezelfde uitstroombestemming, al dan niet met ambulante onderwijskundige begeleiding als het vervolgonderwijs betreft.

3.5 Analyse, interventies en ambities

Op grond van onze resultaten in relatie tot de opbrengsten, in- en uitstroom en bestendinging constateren we dat we onze ambities grotendeels halen. Daar waar dat niet zo is, valt dit goed te verklaren.

- **so:** voor analyse, zie 3.1.1. Aandachtspunten: nieuwe methode rekenen verder implementeren, aanstelling rekencoördinator, zelfstandigheid/autonomie vergroten middels lessen Podium-Plus en leerlingen meer betrekken bij eigen leren en doelen stellen
- **so-mb:** voor analyse, zie 3.1.1
- **Vso-mb:** voor analyse, zie 3.1.2. Aandachtspunten: meer groepsgericht werken, leerlingen uitdagen om niveau 3 of 4 te halen, leerlingen meer eigen regie geven, leerlingen leren grenzen aan te geven
- **vso-pro:** voor analyse, zie 3.1.3. Aandachtspunten: leerlingen uitdagen om één of meerdere certificaten te halen op vmbo-bb-niveau of een beroepscertificaat, meer werken vanuit de verschillende profielen, lessen laten aansluiten bij de praktijk door meer gebruik te maken van Visit, ambities stellen bij afname CITO-toetsen
- **vso-vmbo:** voor analyse, zie 3.1.4. Aandachtspunten: resultaten wiskunde verhogen in alle leerjaren, meer leerlingen dienen in de reguliere tijd van vier jaar het diploma te behalen
- **vso-havo:** voor analyse, zie 3.1.4. Aandachtspunten: resultaten wiskunde verhogen in alle leerjaren, meer leerlingen dienen in de reguliere tijd van vijf jaar het diploma te behalen.

Techniekles.

In schooljaar 2023- 2024 hebben we de volgende ambities per afdeling, naast de landelijke ambities:

So:

- spelling: 75% van de leerlingen haalt het basisarrangement of hoger (vmbo b/k tot h/v)
- technisch lezen: 65% van de leerlingen haalt het basisarrangement of hoger
- begrijpend lezen: 75% van de leerlingen haalt het basisarrangement of hoger
- woordenschat: 75% van de leerlingen haalt het basisarrangement of hoger
- rekenen: 65% van de leerlingen haalt het basisarrangement of hoger
- sociale competenties: ON90 of hoger op basale lijnen OVM
- streefniveau maatschappelijke competenties: 80% behaalt doelen uit niveau 4 KSF bij uitstroom, te meten via EduMaps
- minimaal 80% van de so-leerlingen stroomt uit op het niveau zoals geformuleerd in het OPP dat bij aanvang van het huidige schooljaar gold.

So-mb:

- 75% van de leerlingen behaalt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling minstens een niveau passend bij hun uitstroomperspectief met gebruikmaken van de OVM-lijnen
- 90% van de leerlingen behaalt een leerrendement van 100%: op alle ontwikkelingslijnen van het OVM laat 90% van de leerlingen een voldoende ontwikkeling zien om in hun leerroute de lessen te kunnen volgen
- Minimaal 80% van de so-mb-leerlingen stroomt uit op het niveau zoals geformuleerd in het OPP dat bij aanvang van het huidige schooljaar gold.

Vso-mb:

- 75% van de mb-leerlingen behaalt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling minstens een niveau passend bij hun uitstroomperspectief (met gebruik maken van de OVM-lijnen)
- 100% van de leerlingen behaalt het diploma
- minimaal 80% van de vso-mb leerlingen stroomt uit op het niveau zoals geformuleerd in het OPP dat bij aanvang van het huidige schooljaar gold
- vanaf 18 jaar 100% uitstroom naar arbeidsmatige dagbesteding.

Vso-pro:

- 90% met perspectief arbeid stroomt uit naar een vorm van betaald werk of passende arbeid
- 90% van de leerlingen in het praktijkonderwijs rondt de opleiding binnen vijf jaar af en stroomt uit naar een betaalde baan of een entree-opleiding binnen het regulier mbo
- 90% van de leerlingen behaalt het diploma
- 90% van de leerlingen in het praktijkonderwijs behaalt het diploma "arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel" en één of meer erkende certificaten.
- sociale competenties: voldoende of hoger op sociaal-emotionele competenties soM en KIC
- streefniveau maatschappelijke competenties: 80% behaalt doelen uit niveau 4 KSF bij uitstroom, te meten via het vak Podium-Plus
- toetsen burgerschap hebben minimaal voldoende resultaat
- resultaten CITO-toetsen zijn passend bij leerroute 4/5.
- minimaal 75% van de vso-leerlingen stroomt uit op het niveau zoals geformuleerd in het OPP dat bij aanvang van het huidige schooljaar gold.

Vso-vmbo en havo:

- Nederlands, Engels, wiskunde: leerlingen vso-diplomagericht leerjaar 1 en 2 halen tijdens het CITO-moment minimaal het uitstroomniveau van hun OPP
- het verschil SE-CSE is kleiner dan 0,5 per vak
- minimaal 95% van de leerlingen rondt de opleiding succesvol af
- eindexamenleerlingen scoren op het CSE op of boven het landelijk gemiddelde op de kernvakken
- sociale competenties: voldoende of hoger op sociaal-emotionele competenties SOM en KIC
- streefniveau maatschappelijke competenties: 80% behaalt doelen uit niveau 4 KSF bij uitstroom, te meten via het vak Podium-Plus
- toetsen maatschappijleer/levensbeschouwing hebben minimaal voldoende resultaat
- 100 % aansluiting vanuit vmbo bb/kb naar mbo 2/3
- 100 % aansluiting vanuit vmbo-t naar mbo 3/4 en havo naar hbo , eventueel met een tussenjaar bij bijvoorbeeld Visio "t Loo Erf
- 90% van de stages scoren voldoende of hoger
- minimaal 75% van de vso-leerlingen stroomt uit op het niveau zoals geformuleerd in het OPP dat bij aanvang van het huidige schooljaar gold.

4 Onderwijskundige ontwikkelingen in de school

Ieder jaar maakt de school een jaarplan dat afgeleid is van het instellingsplan. Het landelijke instellingsplan 2019-2023 is op schoolniveau vertaald in het schoolplan 2019-2023. Per schooljaar is in het jaarplan te lezen met welke onderwijsontwikkelingen de school zich in dat jaar bezig houdt. De meeste onderwijskundige ontwikkelingen hebben meerdere jaren nodig om goed ingebed te raken binnen het onderwijsproces.

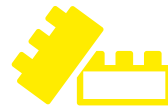

In schooljaar 2023-2024 werken wij aan doelen die passen binnen de vijf speerpunten die wij midden 2021 als team geformuleerd hebben voor onze school en die gelden voor drie schooljaren:

- Uitbreiding kennis en expertise cluster 1.
- Kwaliteitswerken- en denken als uitgangspunt.
- Implementatie Podium-Plus/KSF.
- Vergroten sociale veiligheid.
- Implementatie Slim Online Samenwerken.

De grote onderwerpen voor de school zijn in schooljaar 2023-2024:

Schoolhond Joes

Bouwsteen cliënt en leerling

- Data worden effectief gebruikt en ingezet om de kwaliteit van het onderwijs te meten en verbeteren volgens de PDCA-cyclus.
- Verdere implementatie van kwaliteitskaarten als systeem voor onze verantwoording van handelen. Wij hebben in mei 2023 het predicaat "Goed" gekregen en nu werken wij toe naar het excellentieprofiel. Leerlijnen zijn herzien en geborgd in EduMaps.
- Toepassen eenduidige aanpak voor moeilijk verstaanbaar gedrag. Lesplan "kwartiertjes" vso is aanwezig en wordt door iedere leerkracht gebruikt.
- Doorlopende lijn voor basisvaardigheden en Podium-Plus en RIS is zichtbaar in de school.
- Bouwstenen burgerschap zijn zichtbaar in de school. Aanbod en aanpak zijn eenduidig.
- Verkenning nieuwe schooltijden voor het schooljaar 2024-2025.
- Cluster-1 lijn is zichtbaar in de school.
- Alle leerlingen krijgen ICT-les.
- Inzet Visit is maximaal voor leerlingen vso-mb, vso-arbeid en op maat voor vso-vmbo/havo.
- Implementatie vak Podium-Plus/KSF in alle groepen.

Bouwsteen medewerker

- Samen aan samenwerking werken door collegiale consultatie.
- Scholing "feedbackcirkels" om het open en eerlijke gesprek te leren voeren met elkaar.
- Iedere medewerker zorgt dat zijn kennis up-to-date is, zodat kundig en tijdig aangesloten wordt bij dat wat onze cluster-1-leerlingen nodig hebben.
- We participeren in landelijke werkgroepen/projecten.
- Implementatie opbrengsten werkgroepen op schoolniveau.
- Verhouding lestaken en overige taken is goed op elkaar afgestemd.
- Meer tijd voor lesbezoek door coördinatoren en schoolleider.
- Het vastgestelde corporate curriculum en opleidingsplan wordt in een cyclisch proces uitgevoerd en bijgesteld.
- Alle nieuwe medewerkers doorlopen het inwerkprogramma en zijn gekoppeld aan een maatje.

- We werken met Office 365 en maken optimaal gebruik van onze kennis als Microsoft Showcase School.

Bouwsteen Maatschappij

- Versterken dialoog en samenwerking met diverse stakeholders op verschillende niveaus.
- Ondernemerschap stimuleren bij leerlingen en medewerkers zodat er meer betekenisvolle samenwerkingen à la CenterParcs ontstaan.
- Versterken project "Visit".

Bouwsteen Organisatie

- Samen met domein Kind & Jeugd (K&J) en Revalidatie & Advies (R&A) verder werken aan één kind-één plan
- Verder experimenteren met vormen van hybride onderwijs.

Onze leerwerkplek Visit

Vanaf september 2022 zijn we gestart met onze nieuwe locatie "Visit", waar we eigen werkervaringsplekken en stageplekken gecreëerd hebben als verlengstuk van ons onderwijs.

In Gassel hebben we vier ruimtes gehuurd in het Dorpsservicepunt. Gassel is een kleine maar betrokken gemeenschap waar oog is voor elkaar. Samen met vrijwilligers, bewoners en ondernemers organiseert Visit activiteiten om de leefbaarheid van Gassel te vergroten. Zo hebben we met de hulp van de Stichting, de bewoners en ondernemers onze ruimtes ingericht. Ook is er samengewerkt tijdens de NLdoet-dag en zetten wij elke twee maanden een vrijwilliger in het zonnetje. Onlangs zijn we ook met 3 handige vrijwilligers een repair café gestart. We beschikken over een knusse huiskamer om gasten te verwelkomen met een goede kop koffie of thee en iets lekkers van bakker Bongaerts of een door de leerlingen gemaakte lunch in onze keuken. Het is een ontmoetingsplek voor iedereen, waar bijvoorbeeld een vergadering of bijeenkomst in huiselijke setting kan worden gehouden met een door onze leerlingen bereide lunch.

Daarnaast hebben we een zeepmakerij waar leerlingen diverse ambachtelijke zeepjes produceren en verkopen én een productieruimte voor training en industriële en administratieve opdrachten van bedrijven uit de regio. Dankzij dit initiatief kunnen onze leerlingen succes-

voller gaan participeren in werk door te leren vanuit levensechte situaties. Onze samenwerking met het dorpservicepunt in Gassel zorgt ervoor dat we ons motto in de praktijk waar kunnen maken en onze vso-leerlingen goed kunnen begeleiden naar een passende werkplek. Leerlingen nemen op deze manier direct deel aan het sociale en het maatschappelijke leven van Gassel en leren in de praktijk te werken aan belangrijke competenties en vaardigheden.

We vinden het belangrijk dat er een verbinding plaatsvindt met de bewoners en de plaatselijke ondernemers om zo de sociale samenhang in Gassel en omgeving te bevorderen en de kansen voor onze leerlingen op de arbeidsmarkt te vergroten. We willen laten zien dat ook onze leerlingen veel kwaliteiten hebben en een betekenisvolle inbreng hebben in de maatschappij.

Iedereen is welkom!

Ieder die benieuwd is, wil kennismaken en bovenal gebruik wil maken van onze goede en leuke voorzieningen nodigen we van harte uit. Een gereserveerde bijeenkomst kan worden voorzien van lunch, koffie/thee en versnaperingen, met een rondleiding en meer informatie over onze doelgroep en dit initiatief. U kunt zich hiervoor aanmelden bij marie-joseweegen@visio.org. Visit is te vinden aan de Schaarweg 1C in Gassel.

Lunch in Visit- vrijwilliger van de maand.

5 Medezeggenschap

We vinden het belangrijk om goed samen te werken met leerlingen en ouders en hen te betrekken bij alles wat van belang is voor een optimale schoolloopbaan, gericht op het zo maximaal mogelijk (later) participeren in de maatschappij.

Ouderbetrokkenheid wordt gestimuleerd door:

- educatief partnerschap
- onderwijsondersteuning door ouders
- betrokkenheid van ouders en leerlingen bij keuzen en schakelmomenten

heldere communicatie en informatieoverdracht. Lees meer hierover in [deel 2 van de schoolgids](#).

Talentenshow.

Op onze school kennen we een ouderraad. Deze organiseert en ondersteunt het team bij allerlei activiteiten. Daarnaast organiseert de ouderraad ieder schooljaar een informatieavond over een onderwerp dat gekozen wordt door de ouders/verzorgers.

In 2022-2023 waren lid van de ouderraad: Maaïke den Hollander, Yvonne Jans, Mirjam Kooi, Sandy Peters en Nadine Philippen.

We kennen diverse overleggen, zoals de wettelijk verplichte gemeenschappelijke medezeggenschapsraad op landelijk niveau, met de Raad van Bestuur als gesprekspartner en medezeggenschapsraden op lokaal niveau, met de schoolleider als gesprekspartner. Zie hiervoor ook [deel 2 van de schoolgids](#).

Kerstmarkt.

Een afvaardiging van elke school en aob-afdeling heeft zitting in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) van Visio Onderwijs. De GMR en lokale medezeggenschapsraden geven advies of instemming met voorgenomen besluiten over allerlei beleidszaken van Visio Onderwijs. Vanuit onze school neemt André Vurens deel aan de GMR.

De vertegenwoordiging in de medezeggenschapsraad (MR) vanuit onze regio bestaat in het schooljaar 2023 -2024 uit de volgende leden:

Namens de ouders:

Nicole Boudry, Annette van Grunsven, Caroline Schrurs, Anita van Doorn.

Namens het personeel:

Monique Selten, Wilma Luijben.

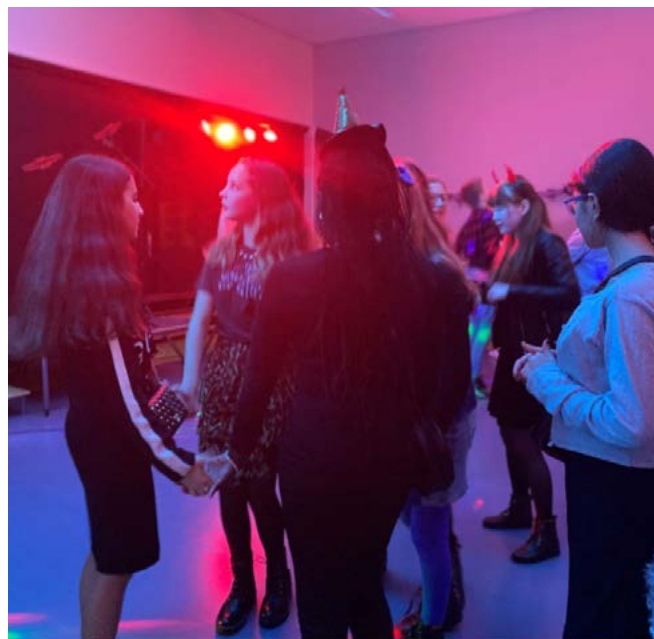
Tot slot noemen we hier de leerlingenraad. Uit alle groepen neemt een vertegenwoordiging deel aan de leerlingenraad van onze school. Ieder schooljaar vinden er desgewenst verkiezingen plaats, zodat andere leerlingen plaats kunnen nemen in de raad. Sommige groepen kennen een vaste (verkozen) vertegenwoordiger. Andere groepen laten de afvaardiging rouleren. De leerlingenraad vergadert minstens eenmaal per 6 weken met de schoolleider. Het verslag van de vergadering en nieuwe besprekpunten worden in de klas met alle leerlingen besproken. De notulen worden ook verstuurd aan de MR-leden.

6 Bijzondere samenwerkingen

Naast de samenwerkingen zoals beschreven in deel 2 kent onze school ook bijzondere partners. Het gaat dan om:

- maatjesprojecten met basisschool "De Sprinkel" en "Hartenaas", onze buurscholen
- samenwerking met vo-school "Merlet" in Grave. Merlet is onze partnerschool voor de examens. Daarnaast doen de leerlingen gezamenlijke projecten en wisselen de docenten van beide scholen expertise uit
- samenwerking met Dorpsservicepunt Gassel, onze eigen plek in een gebouw waar verschillende winkels en diensten samenkomen. Onze leerlingen participeren middels stageplekken het uitvoeren van opdrachten en het opzetten van een huiskamerproject voor de ouders in Gassel
- intensieve samenwerking met het domein Kind & Jeugd in hetzelfde gebouw. We delen kennis en expertise zodat leerlingen/cliënten en hun ouders maximaal profiteren van deze samenwerking.

Schoolfeest.

Vak dienstverlening & producten. Catering voor Center Parcs.

Visio Onderwijs

Visio Onderwijs is er voor kinderen van 4 tot 20 jaar met een visuele beperking, al dan niet in combinatie met een andere beperking. Visio Onderwijs biedt speciaal onderwijs (so), voortgezet speciaal onderwijs (vso) en onderwijs aan kinderen met een (ernstige) meervoudige beperking ((e)mb).

“Perspectief voor elk kind” is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs. We willen als onderwijsorganisatie ieder kind, ongeacht de individuele beperkingen, een perspectief voor de toekomst bieden.

Ruim 80% van de kinderen met een visuele beperking gaat naar een gewone school met behulp van ambulante onderwijskundige begeleiding door Visio. Daarnaast heeft Visio onderwijslocaties in vijf gemeenten: Amsterdam (so, vso, (v)so-mb), Breda ((v)so-mb), Grave (so, vso, (v)so-mb), Haren (so, (v)so-mb) en Rotterdam (so, vso en (v)so-mb).

De kerndoelen zoals die binnen het reguliere onderwijs gelden zijn het uitgangspunt. Leerlingen vanaf 12 jaar kunnen praktijkonderwijs, vmbo of havo volgen in Amsterdam, Rotterdam en Grave.

Koninklijke Visio
expertisecentrum voor
slechtziende en blinde mensen

www.visio.org

Volg ons op:

